

บันทึกการประชุมเวทีการมีส่วนร่วมและประชาสัมพันธ์
โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
เวทีที่ 11 ณ โครงการชลประทานระโนด-กระแสดินธุ์
อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา
วันพุธที่ 3 มีนาคม 2547
ผู้เข้าร่วมประชุม 117 คน

อาจารย์จรูญ หยุทอง

ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดเวทีและแนวทางในการประชาสัมพันธ์โครงการ โดยเน้นในประเด็นของการจัดการน้ำรอบลุ่มน้ำทะเลสาบ และมีสื่อในการประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับ จดหมายข่าว คัดเอาต์ วิทยุ-โทรทัศน์ช่อง 11 และมีการถ่ายทอดสดทางสถานีวิทยุ สวท. 102.5 MHz และ สถานีวิทยุ มอ. FM. 88.0 MHz

จากการรับฟังความเห็นใน 10 เวทีที่ผ่านมา สรุปประเด็นใหญ่ๆ เช่น ป่าต้นน้ำ อาชีพ วัฒนธรรมของ พี่น้อง ประเด็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอาชีพ เหล่านี้เป็นข้อมูลเบื้องต้น การรับฟังความเห็นในเวทีจึงต้องการความเห็นจากพี่น้องในพื้นที่ อีกทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นทางออก โดยเน้นการแลกเปลี่ยนร่วมกับผลการศึกษาเบื้องต้นของนักวิชาการ 3 สถาบัน พยายามเน้นการนำเสนอทางเลือกในหลายๆ ทาง เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกัน อาจารย์จรูญ ได้ให้ข้อมูลเพื่อให้พี่น้องได้เตรียมตัวตั้งรับอีกหลายกลุ่มหลายองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทะเลสาบจะเข้ามารับฟังความเห็นในพื้นที่

อาจารย์อารี รังสิโยกุลญ์

มาในฐานะผู้รับผิดชอบเวทีการมีส่วนร่วมจัดทำแผนแม่บทฯ ได้แนะนำทีมงาน ซึ่งมีคณะผู้จัดการโครงการ และหัวหน้าทีมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องน้ำ ประมง การใช้ประโยชน์ที่ดิน และเจ้าหน้าที่ที่มาเก็บข้อมูล

ทั้งนี้เวทีรับฟัง 10 เวทีหลังจะเป็นการนำเสนอแนวทางในการจัดทำแผน ทั้งหมดมี 9 ประเด็นใหญ่ รวมกับของกระทรวงทรัพยากรฯ อีก 33 เรื่อง และข้อเสนอของประชาชน ทั้งนี้ คณะศึกษาฯ ได้จัดร่างออกมาเป็น 4 แผน คือ (1) แผนหยุดปัญหาวิกฤต หยุดอาการคุกคามของปัญหาเสียก่อน ตัวอย่างเช่น หยุดบุกป่าต้นน้ำ โดยมาตรการทางกฎหมาย หยุดการปล่อยน้ำเสียลงทะเลสาบ หยุดการทำประมงด้วยเครื่องมือผิดกฎหมาย (2) แผนฟื้นฟู พื้นฟูอะไรบ้าง เช่น กำหนดเขตป่าต้นน้ำให้ชัดเจน พื้นฟูเรื่องประมง ปลาในทะเลสาบ มีเขตอนุรักษ์สัตว์น้ำที่ชัดเจน (3) แผนอนุรักษ์ ใช้ทรัพยากรที่มีในลุ่มน้ำอย่างเหมาะสม สมดุล ไม่เกิดความเสียหาย (4) แผนเพื่อความยั่งยืน แผนที่จะทำก่อน คือ แผนพัฒนาคน เน้นการศึกษา การเรียนรู้ การสร้างความตระหนัก มีหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวข้องกัทะเลสาบ และการใช้ทรัพยากร มีการจัดประชาสัมพันธ์และเวทีการเรียนรู้ให้กับผู้คนทั่วไป

ประเด็นหลักที่จะพูดในวันนี้คือประเด็นการใช้น้ำ โดยมองภาพทั้งระบบ ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ให้มีความเข้าใจกัน โดยในช่วงแรก จะให้นักวิชาการที่รับผิดชอบนำเสนอแผนงานที่ได้ศึกษาไว้

อาจารย์เลอศักดิ์ วัชรตระกูลไพฑูรย์

ขอบคุณ อาจารย์อารี ครับ เป็นโอกาสดีที่ได้มาพูดคุยในเวทีชาวบ้านวันนี้ โครงการ ขอขอบคุณโครงการชลประทานระโนด-กระเสสันธุ์ ผมอยากให้ทุกคนได้รู้ข้อเท็จจริงว่า ทรัพยากรน้ำเริ่มมีขีดจำกัด การใช้ทรัพยากรน้ำต้องมีการบูรณาการ พูดคุยกันตั้งแต่ต้นน้ำไปถึงปลายน้ำ มีการทำความเข้าใจกัน มิฉะนั้นสังคมไทยที่มีความเอื้ออาทร มีพี่น้อง ก็จะสูญหายไป ผมจะยกตัวอย่างให้เห็น เมื่อ 20 ปีที่แล้ว ชาวสมุทรปราการมีส่วนสัมบางมด เป็นที่เป็นนอ้กับคนทำนาทุ่งชีแฮ้ สุดท้ายใน 20 ปีที่ผ่านมา ทุ่งมีราคาดีขึ้น การทำนาทุ่งรุกล้ำเข้ามาในพื้นที่สมุทรปราการ สุดท้ายคนทำนาทุ่งคนปลูกสวนบางมดก็แยกย้ายกระจัดกระจาย ไปอยู่รังสิตอะไรต่อมิอะไร ตรงนี้ก็จะหายไป ถ้าต้องการให้ยั่งยืน หากต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรเอาไว้ ต้องมีการจัดการ ทำความเข้าใจกัน ทรัพยากรมีจำกัด การใช้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ได้เกิดจากส่วนกลางที่จะลงมารับผิดชอบ ต้องเป็นคนในพื้นที่เป็นผู้บริหาร จัดการเอง เพราะว่าการต่างๆ ที่สร้างขึ้น หากพี่น้องในพื้นที่บอกว่าต้องเปิดชลประทานก็ต้องเปิด บอกว่าปิดก็ต้องปิด การบริหารจัดการต้องเป็นไปตามความต้องการของลูกค้ายคือเกษตรกร ถ้าลูกค้าไม่ต้องการแล้วคนให้บริการจะทำไม่ได้ แต่ลูกค้าต้องการบูรณาการความต้องการของคนในพื้นที่ด้วยกันในเบื้องต้น

หน้าที่ของผู้ให้บริการคือให้ความมั่นใจกับลูกค้าว่าสามารถให้บริการกับลูกค้าได้ตามความต้องการ ตามเวลาที่ต้องการด้วย การบริหารจัดการไม่ว่าหน่วยงานใดก็พยายามให้บริการกับประชาชน โดยเฉพาะความเปลี่ยนแปลงในทุกระโนดมีมาก ความเปลี่ยนแปลงในการคัดเลือกสายพันธุ์ข้าวพันธุ์พื้นเมืองมาเป็นพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตสูงขึ้น การทำเกษตรกรรมที่อิงน้ำฝนก็มาอิงน้ำชลประทานมากขึ้น พฤติกรรมการผลิตได้เปลี่ยนไป เมื่อเรามีทรัพยากรจำกัด เราต้องมากำหนดโซนนิ่ง อะไรต่างๆ ก็ขึ้นอยู่กับ เกษตรกร ผู้นำท้องถิ่น จะต้องรับรู้ ว่า น้ำมีขีดจำกัดมากขึ้น และจากเงื่อนไขขององค์กรใหญ่ๆ ในโลก อย่าง WTO หรือ APEC เขากำหนดไว้ว่าต่อไปในอนาคตน้ำจะเป็นสินค้า ใครใช้ก็ต้องจ่ายสตางค์ด้วย ผ่านมาตรการภาษีต่างๆ ที่จะมีมา

อาจารย์เพ็ญใจ สมพงษ์ชัยกุล

ขอบคุณค่ะ ถ้าทุกท่านดูตามเอกสารที่แจก จะเห็นว่าน้ำของเราเริ่มจำกัด ย้อนหลังกลับไป 10 ปี ปริมาณน้ำแต่ละเดือนก็จะตามนั้นแหละค่ะทุกปี ที่นี้น้ำต้นทุนของเรามีอยู่เท่านั้นแต่กิจกรรมที่ต้องการใช้มีมาก ความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้นเท่าตัวเมื่อเทียบกับอดีต เอกสารที่ให้พยายามจะให้เห็นตัวเลข ได้ชัดเจนว่าเรามีน้ำอยู่ในพื้นที่ต่อเดือน โดยไม่ต้องจ่ายตังค์ ไม่เกิน 30 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ต่อเดือน

กิจกรรมอื่นๆ จำเป็นต้องมีการผันน้ำจากแหล่งอื่นเข้ามาสนับสนุนกิจกรรมของเรา ที่นี้ก็ขึ้นอยู่กับว่าพวกเราที่ใช้มาบูรณาการกันว่าต้นทุนน้ำมีแค่ไหนเราจะมาบริหารจัดการกันอย่างไร โดยที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของกิจกรรมของเรา คงมีเท่านี้แหละค่ะในภาพรวม คงต้องขอให้พวกเราได้มาวิเคราะห์หารือกัน

อาจารย์เลอศักดิ์ วัชรตระกูลไพฑูรย์

ผมเสริมข้อมูลที่ อาจารย์เพ็ญใจ เสนอนิดหนึ่ง นั่นคือค่าเฉลี่ยทั้งปี อย่างไรก็ดี ถ้าเรามีอาคารที่เก็บน้ำต่างๆ ที่จะเสริมเข้ามา แต่อย่างไรก็ดี เรื่องอาคารก็ไม่สำคัญเท่ากับการบูรณาการ เพราะต่อไปโลกจะเปลี่ยนแปลงไปมาก พื้นที่ลุ่มทะเลสาบสงขลาเองก็มีอุตสาหกรรมเกิดขึ้นมากมายที่ใช้น้ำบาดาล ก็จะมีปัญหา น้ำเค็มจะรุกเข้ามาแทนที่ นี่ก็คือปัญหาของวันพรุ่งนี้ที่จะเกิดขึ้น นักวิชาการจำเป็นต้องให้ความรู้กับเกษตรกรหรือประชาชน แหล่งน้ำบาดาลบางแห่งต้องปิดลง หากเราไม่บูรณาการการใช้น้ำ จะเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำเหมือนที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ

ทั้งนี้ เพื่อให้มีน้ำใช้ เราจำเป็นต้องมีการบูรณาการร่วมกันทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ทำงานร่วมกันข้ามกรมข้ามกระทรวง ถ้าไม่มีอะไรผิดพลาด ทะเลสาบสงขลาจะเป็นลุ่มน้ำตัวอย่างที่มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างกรมน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำ แล้วก็กรมชลประทาน ทำงานข้ามกรมข้ามกระทรวง มี 2 ลุ่มน้ำตัวอย่าง คือ ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา กับ ลุ่มน้ำปิงตอนบน ซึ่งจะเป็นโครงการนำร่องในการบูรณาการบริหารจัดการน้ำ

อาจารย์อารี รังสิโยกฤษณ์

ก่อนที่นำเสนอให้เวทีนำเสนอความคิดเห็น พื้นที่นี้มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องประมงด้วย ขอเชิญอาจารย์อ่าว มาแนะนำเสนอเรื่องประมงว่ามีอะไรบ้างครับ

อาจารย์อ่าว มะแต

ขออนุญาตพูดกลางนะครับ อันที่จริงผมเป็นคนใต้ แต่อยู่ในถิ่นที่เขาไม่พูดไทยกันนะครับ ถิ่นที่เรามีปัญหาเรื่องปอเนาะอยู่นั้นแหละครับ ผมเป็นคนที่เคยอยู่ปอเนาะอยู่ช่วงหนึ่ง แต่ตอนนี้ก็ไม่ค่อยได้กลับบ้าน เพราะไม่ค่อยกล้ากับภาวะมีการประกาศกฎอัยการศึก ช่วยลดๆ ลงหน่อยก็ดี ผมจะได้ไม่ต้องจำกัดเวลาๆ กลับบ้าน

จริงๆ ผมกับพื้นที่ทางนี้จะไม่คุ้นเคยเลยก็ไม่เชิง ผมก็ลงมาเดินๆ อยู่บ้างพอสมควร หลายปีที่ผ่านมาผมไม่ได้ศึกษาเรื่องประมงเพียงอย่างเดียว อาจจะเห็นหน้าผมบ้าง ผมเคยศึกษาพื้นที่ที่รูปแบบเร่งด่วน สำรวจพื้นที่รอบๆ ในแง่สภาพสังคม เศรษฐกิจ

เราประมาณการว่า มีคนประกอบอาชีพประมงทั้งเป็นหลักและไม่เป็นหลัก ประมาณ 1,000 ครัวเรือน ลักษณะการประมงมีความหลากหลายตามสภาพพื้นที่ ในพรุก็จะแบบหนึ่ง ซึ่งมีไม่มาก ลงมาหน่อยก็คือ ทะเลน้อย ทะเลสาบตอนใน แอ่งทะเลลำปำ ส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือประมงไม่ประจำที่ พอลงไปทะเลสาบตอนนอกก็มีเครื่องมือประจำที่มากขึ้น

พูดว่าสภาพการทำประมงรอบทะเลสาบโดยรวมเป็นอย่างไร โดยรวมก็หนักไปทางแย่ ส่วนหนึ่งก็พอหาได้ เพราะประมงมีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำลงไปเยอะ ไม่ได้มีแต่ปลาอย่างเดียว ข้อมูลล่าสุด คือ กุ้งกุลาดำ เพราะสภาพทะเลสาบกุ้งกุลาดำเกิดขึ้นเองมีน้อยมาก ปี 2546 นี้ปล่อยไป 30 ล้านตัว ที่เหลืออีกประมาณ 3 ล้านกว่าตัวนี้เป็นสัตว์ชนิดอื่น ถามว่าปล่อยไปแล้วเป็นอย่างไร จากสถานีผลิตปล่อยไปรอดเท่าไรไม่มีใครบอกได้ ลงไปทะเลก็สำรวจยาก ถามว่าได้ผลบ้างไหม ผลการศึกษาบอกว่าได้ผลระยะสั้น แต่ระยะยาวหากไม่มีการจัดการอนุรักษ์บ้างจะไม่ได้ผลชัดเจน

ต้องยอมรับว่าประมงเป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องบูรณาการกับเรื่องอื่น แล้วเวลาที่แก้ปัญหอะไรก็ต้องคำนึงถึงชาวประมงด้วยว่าจะอยู่อย่างไร โดยเฉพาะชาวประมงที่ทำอาชีพหลักไม่ได้ทำอาชีพอื่นเลย มีอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน คนเหล่านี้ก็ต้องมองถ้าจะบูรณาการ หากทำอะไรไปกระทบพวกเขาเหล่านี้มากๆ คนเหล่านี้จะไปประกอบอาชีพอะไร

ทางที่จะแก้ปัญหาก็ต้องดูปัญหา อันนี้ผมพูดคร่าวๆ นะครับ ปัญหาคร่าวๆ ที่พบ คือ แหล่งประมงมีความเสื่อมโทรม บางที่ก็ตื้นเขิน ร่องน้ำก็ตื้นเขินเหมือนกัน การไหลเวียนของน้ำก็มีปัญหา ไม่เหมือนในอดีต แต่จะกระทบแค่ไหน ตอบยากมาก เพราะเป็นเรื่องซับซ้อน สภาพน้ำเปลี่ยนแปลงไปจากการสร้างเขื่อน มีการทำประมงโดยใช้เครื่องมือทำลายล้าง ทางนี้ที่ผมเคยมาก็มีการซื้อปลา ขนบ่อปลาปลาก็มีบ้าง บ่อล่อปลาก็มีส่วนนะถ้ามีเยอะๆ แม่พันธุ์ถูกจับไปหมด ปีต่อไปปลาทั้งระบบจะแย่ โดยเฉพาะปลาน้ำจืด เพราะย่านนี้เป็นย่านปลาน้ำจืด แต่ว่าพวกเราไม่ค่อยมองกัน ที่ไม่กระทบเท่าที่ทราบ คือ ปลาไหล ปลาอื่นนี่ลดลงชดๆ ไม่ทราบว่าเป็นเพราะมันล้นหรืออย่างไร แต่ปลาอื่นกระทบหมด การใช้เครื่องมือแม้กระทั่ง “กัด” ตาถี่มากก็มีผลกระทบยาว

ทางตอนล่างหน่อยก็มีปัญหาเรืออวนรุน แต่ก็ลดลงไปมาก มีการแก้ปัญหาก็ได้ผล มีไซ้บ้าง มีโปงพางเป็นหลักพันอยู่ในทะเลสาบ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ถ้าให้ทะเลสาบสมบูรณ์ต้องหยุดเลย บางเรื่องต้องลด ที่ต้องหยุดเลย เช่น การซื้อปลา การทำอวนรุน แต่โปงพางกับไซ้บ้าง จะหยุดเลยก็ลำบาก ต้องหาทางลด บ่อล่อปลาไม่ถึงกับยกเลิก แต่ถ้ามีมากก็ต้องลด เข้าข่ายว่าจะต้องลด อย่างที่พูดคุณเกรียง เราไม่รู้ว่ามีเท่าไร ผลกระทบจากการศึกษา ถ้าหน้าไหนแล้งจัด ปีถัดไปจะแย่ เพราะว่าบ่อล่อปลาถูกวิเศษ 3 ครั้งก็ไม่เหลืออะไร แต่พวกเรบอกว่าถ้าลดไปบ้างก็ไม่เป็นไร ถ้าหยุดเลยอาจลำบาก เหล่านี้เป็นต้น

ที่เรามองเรื่องการฟื้นฟูแหล่งน้ำในทะเลสาบ ในทะเลสาบเองอาจต้องหยุดเพื่อให้เป็นแหล่งสัตว์น้ำบางส่วน ขุดเพื่อให้น้ำส่วนนั้นมีอุณหภูมิไม่สูงเกินไป ขุดแล้วก็เป็นเขตอนุรักษ์กันคนไม่ให้เข้าไป ให้ปลาได้มีเวลาผสมพันธุ์ ให้ได้ขยายออกรอบๆ เราจะได้จับในเขตรอบๆ เขตอนุรักษ์ที่มีได้ผลอยู่แค่ 4-5 เขต นอกนั้นไม่ค่อยได้ผลในपुरเอง ถ้าจัดการได้ดีจะเป็นแหล่งสัตว์น้ำอีกแหล่งหนึ่ง

อาจารย์อริ รัตโยกฤษฎ์

ในเวทีวันนี้เกี่ยวข้องกับ (1) การบริหารจัดการน้ำ จะเสนออย่างไร เป็นแผนหยุด แผนฟื้นฟู แผนอนุรักษ์ และแผนยั่งยืน มีอะไรบ้าง อันที่ (2) คือ เรื่องประมง (3) เรื่องการใช้ประโยชน์จากที่ดิน ต่อจากนี้ไปผมจะเปิดเวทีให้พวกเราแสดงว่าแผนที่เราเสนอว่ามี 4 แผน ท่านจะลงรายละเอียดอย่างไร

ว่าที่ร้อยตรีไกรธู แก้วทะนงค์

ขอกราบสวัสดีวิทยากร วันนี้รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เดินทางมาทางทะเลสาบดอนเหนือ เพราะที่ผ่านมามีความสับสนเหลือเกิน หลายครั้งบอกว่าทำไปแล้วบ้าง บางคนว่ายังไม่มีส่วนร่วม มันไม่ประสบความสำเร็จ นักวิชาการ หลายฝ่ายมาพูดก็ไม่เหมือนกัน ไปคนละทาง คนละที่ เลยสร้างความสับสนพอสมควร วันนี้มีโอกาสที่ดีผมขอдингอยู่คนเดียวว่า การประชาสัมพันธ์ให้พี่น้องที่มาร่วมมีน้อย วันนี้มีแต่แกนนำที่ได้รับหนังสือ ประชาชนธรรมดาที่อยู่ในพื้นที่จริงๆ ไม่ค่อยได้มาร่วม

อาจารย์จรรณ หนูทอง

ในฐานะที่รับผิดชอบเชิญคนเข้าร่วมประชุม แต่ก็มีข้อจำกัดอยู่หลายส่วน เช่นว่าถ้าประชาชนสัมพันธ์ทั่วไป จะมีปัญหาหลายส่วน เช่นเรื่องอาหาร เรื่องการเดินทาง การจัดการเรอประเมินไม่ถูก เท่ากับว่าจะเกิดปัญหา ท่านที่ไม่ได้มาร่วม สามารถนำเสนอข้อมูลไปตามที่อยู่ตามเอกสารได้

ว่าที่ร้อยตรีไกรธนู แก้วทะนงค์

ผมในนั่งฟังวิทยากรเอ่ยมา 2-3 เรื่อง คือ เรื่องการจัดการน้ำ เรื่องประมง ฟังแล้วมีส่วนที่ประชาชนต้องนึกอยู่ในใจว่าต่อไปต้องเสียภาษีเรื่องน้ำอีก ปรากฏว่าปัญหามาโยงไปถึงวิถีชีวิตในอนาคตอีก เพราะถ้าต้องเสียค่าน้ำดิบขายแน่ สำหรับชาวนา เพราะว่ราคาข้าวถูก ป้ายแพง ไม่รู้จะไปทำอะไรคนบ้านเรา เลี้ยงปลา ประมงก็ไม่ได้ส่งเสริมอย่างจริงจัง ปลาในทะเลมีแต่ปลาหัวโหม่ง อยู่ได้เพราะมันกินดินทะเล ปลาอื่นไม่มีเลย

เพราะฉะนั้น ในด้านประมง เราต้องมีวิธีการแปลกใหม่เป็นการส่งเสริมอาชีพไปในตัว ได้มีอาชีพ มีรายได้ที่มั่นคง มีตลาดรองรับ มีฉะนั้นพี่น้องจะลงพรวนแน่นอน จะได้ไม่หุคชะงัก การหารายได้ ผมเสนอประมงให้หาวิธีการให้รัฐส่งเสริมอาชีพที่ไม่ต้องลงทะเล หาพันธุ์ปลามาเลี้ยงกินเอง เหมือนที่ในหลวงดำริ มีปลาหมอบ่อหนึ่งปลูกไทรไว้ต้นหนึ่ง ผักหวาน..อะไรอีกละ...ตรงนี้แหละครับ ทำอะไรก็ได้ที่จะส่งเสริมอาชีพให้เขามีรายได้ที่มั่นคง มีตลาดรองรับ ไม่เช่นนั้นเขาไม่รู้จะทำอะไร

ประการที่ 2 ผมสงสัยเหลือเกิน นักข่าวลงมามากเหลือเกิน ขับรถมาทางแดนสงวน วิ่งไปทางคลองแดน ไปป่ากระวะ ผมไม่กล้าไปเพราะอยู่ในช่วงหาเสียง สจ. ไปถ่ายทำอบำบัดที่ป่ากระวะ มาจากกรุงเทพฯ กัน ออกข่าวไปแล้ว 25 ล้านกว่าบาททำเสร็จแล้วก็ปีแล้ว แต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ เรื่องแบบนี้เราต้องเปิดเผยข้อมูลให้รับรู้ เราถูกปิดข่าวมา 20 กว่าปี

ผมอยากฝากให้มีการตั้งศูนย์เพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดในกลุ่มทะเลสาบตอนบนเพื่อแจกจ่ายให้เกษตรกร ได้มีการส่งเสริมให้มีการเลี้ยง มีการส่งเสริมการตลาดอย่างชัดเจน กรมประมงก็ต้องติดตามดูแลทุกรูปแบบ

เรื่องการจัดการน้ำ ผลกระทบที่จะเกิดในอนาคต ผสมกับปัญหาพื้นฐานที่ประสบอยู่ จะให้ลดต้นทุนเรื่องน้ำ น้ำมีวิกฤต ถ้าเราไม่ดึงน้ำจากพรวนไปใช้ในพื้นที่น้ำจืด ถ้าให้หยุด ก็ไม่รู้จะหยุดอย่างไร เพราะในพรวนเป็นแหล่งสิ่งแวดล้อม ปนไปด้วยธรรมชาติที่เอื้อให้กับชีวิตเกษตรกร ต้องพึ่งพากัน วิธีนี้รัฐต้องหาวิธีการที่ใช้พันธุ์พืชที่ใช้น้ำน้อย แต่ราคาดี เช่นเรื่องพันธุ์ข้าวปลูกได้ใน 2 เดือน ช่วยวิจัยเอาพันธุ์ข้าวเอามาให้ ต้องมาคิดกัน เกษตรกรก็ต้องรู้ หาพันธุ์ข้าวที่ใช้น้ำน้อย ราคาดี จะลดต้นทุนเรื่องน้ำได้แน่นอน

อีกประการหนึ่ง ชาวนา ณ วันนี้ต้องดิ้นรน หากไม่เอาน้ำจากธรรมชาติมาใช้ ก็ไม่รู้จะทำอะไร ท่านก็เห็นแล้วว่าการสร้างเขื่อนปิดน้ำรอบทะเลสาบหมดแล้ว เราจำเป็นต้องพึ่งน้ำในพรวนแหละครับ เพราะฉะนั้นในการที่จะแก้ปัญหาหระยะยาว (1) ห้ามลัดพันธุ์พืชที่ต่างประเทศต้องการ มีตลาดรองรับ ราคาดี ใช้น้ำน้อย (2) ผมอยากเสนอแผนว่าต่อไปทะเลสาบจะเกิดวิกฤตแน่นอน หากไม่แก้ปัญหา ที่มาบห้วยาวย ที่ตำบลบ้านใหม่ ประตุปิดเปิดตรงนั้น ถ้าทราบโคกภูมหายห่อนยาน ทราบโคกไม่ช่วยกันแก้ไขเรื่องคลองระโนด น้ำจากบ่อกึ่งลงมาส่งผลกระทบ ถ้าท่านไม่สร้างระบบปิดเปิดให้ ในอนาคตทะเลสาบสงขลาแน่นอนเรามีแต่น้ำเค็มลงจากบ่อกึ่ง สมัยท่านบัญญัติ

จันทร์เสนะ เราแบ่งเขตกันชัดเจน ชัดเส้นแดงเลยเขตปลอดนาทุ่งจากโชนตมาถึงคลองเปิด ณ วันนี้คลองเปิดหมดอีกแล้ว เปิดบ่อทุ่งหมดแล้ว นี่ละคือปัญหา เราปล่อยให้มีการทำนาทุ่งกัน ทั้งที่มีการแบ่งเขตกำหนดแล้วอย่างชัดเจน

ณ วันนี้เราประชุมกันที่แดนสงวน มาบหัวทิง กรมทรัพยากรน้ำ ผมเห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะว่าพื้นที่แดนสงวนเป็นพื้นที่รอยต่อของกลุ่มน้ำปากพนัง กลุ่มน้ำทะเลสาบจะต้องเชื่อมต่อเข้าหากัน การสร้างเขื่อนระบบปิดเปิดที่วัดคลองแดนเป็นปัจจัยหลักเหมือนกัน ถ้าไม่สร้างแน่นอนว่าน้ำเค็มจะต้องเข้ามา น้ำจืดมาจากปากพนังถ้าเราเปิดตลอดน้ำไม่สามารถเก็บกักให้พื้นที่นาได้เลยไปสำรวจ กรมทรัพยากรน้ำมาสร้างประตูปิดเปิดน้ำที่นั่น ทำประชาคมกันแล้ว คนหลายร้อย วันนั้น แล้วขุดลอกคลองมาบหัวทิง มาทะเลแม่ใหญ่ วันนั้นผลสรุป ชาวนาข้าวที่คลองแดนยกมือให้ทั้ง 100 เปอร์เซ็นต์ ให้ทำ (3) น้ำจากพรุคลองบ้านพรานที่เคยประสบปัญหาวิกฤตน้ำเค็มที่ผ่านมา ไปตั้งเครื่องสูบน้ำตรงนั้น หัวหน้ากรมชลประทานรู้ เพราะเป็นพื้นที่ที่จุดน้ำใหญ่ที่สุด แต่ไม่ได้สูบน้ำมาใช้ประโยชน์ทุกปี ทำเฉพาะที่วิกฤตจริงๆ ใช้วิธีการขุดต่อ แต่เงินเหล่านี้ต้องพึ่งพาท่านนาไปในแผน ระบบเวนคืนต้องมีอีก พื้นที่ตรงนี้เล็กน้อย ถ้าทำได้สุดยอด ขุดต่อจากคลองบ้านพรานมาทะเลหนองด้วย แล้วขุดต่อไปทะเลคลองไผ่แดนสงวน หมายความว่าต่อไปชาวนาที่นั่นไม่ต้องเดือดร้อน น้ำเข้าไปเอง

อีกอย่างหนึ่งครับ เรื่องการทำนาตามปฏิทินถ้าสามารถหาพันธุ์ข้าวที่ผสมมาได้ก็จบ รัฐบาลต้องลงมาช่วยส่งเสริมแล้วครับ

คุณวิรัตน์ หยุดทอง

เรื่องที่ผมเป็นห่วงที่สุด คือ เรื่องการทำมาหากินของคน 4 อำเภอ คือ อำเภอรอนด อำเภอกะแสสินธุ์ อำเภอสทิงพระ และอำเภอหัวไทร และอีก 4 อำเภอบางส่วนที่กระทบ มี อำเภอลำชะอวด อำเภอลำขนุน อำเภอเมือง และอำเภอเขาชัยสน มีเหตุที่กระทบคล้ายๆ กับพวกเรา อำเภอรอนด ผมไปร่วมเวทีที่วัดป่าลิไลยก์ (เวทีฝั่งเมือง) จากการประชุมเวทีที่ราชภัฏ เขาพูดถึงเราเสียหายมาก เราต้องระงับสถิติ ระงับอารมณ์เอาไว้เพื่อให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นอันกว้างไกล 3 จังหวัด ให้มากที่สุด

(1) ขอให้คณะทำงานแม่บทฯ เปลี่ยนคำเสียใหม่ เรื่องการทำเขื่อน เดี่ยวชาวบ้านทั้ง 3 จังหวัด จะตกใจกัน เพราะว่าเขื่อนมันต้องใหญ่ สูง ให้เปลี่ยนจากเขื่อน เป็นคันกันน้ำหน้าแล้งของทะเลสาบสงขลาระหว่างบ้านเกาะใหญ่กับแหลมจองถนน จะทำให้ชาวบ้านรอบทะเลสาบประสานกันได้ จะได้มีน้ำจืดไว้ใช้ช่วงฤดูแล้งถ้านาน ถ้าเราทำได้แย่งไม่มีเหตุมีผล เสียเวลาครับ

(2) เรื่องการอนุรักษ์ ที่อาจารย์อาแว บอกไว้ มนุษย์เป็นผู้ทำลายก็จริง แต่น่าเป็นห่วงที่สุด คือ อนุรักษ์สัตว์ ปานนกน้ำที่มาทำลายพันธุ์ปลา ทุกฤดูกาลด้วย ในน้ำลึกมันก็จับได้ ในพริกก็มี ไม่มีใครพูดเลยว่าการอนุรักษ์นกน้ำเป็นตัวสร้างปัญหา เรื่องนกไม่มีใครแก้ได้เลย นกไม่มีกฎหมายมาควบคุมได้เลย ควรมีการควบคุมจำนวนของนกน้ำให้น้อยลง อย่าให้มากเกินไปจนทำลายธรรมชาติ ให้เกิดสมดุล

คุณระเวศน์ แซ่อิว

สวัสดิ์ท่านวิทยากรทุกท่านนะครับ วันนี้ท่านมาหาข้อมูล เพื่อทำแผนการพัฒนาทะเลสาบ ดังที่ทุกคนทราบก่อนทำแผน เราต้องรู้ข้อมูล รู้สาเหตุ ปัญหา เวทีวันนี้เพื่อให้พี่น้องประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ได้มีส่วนร่วม เอาข้อมูลที่แท้จริงเอาไปทำแผนพัฒนา ในส่วนของผมมีเรื่องพูด 3 ประเด็น

(1) ทรัพยากรน้ำของเรา อยู่ในขั้นวิกฤต ถ้าเราไม่ช่วยกันแก้ก็จะเกิดวิกฤติได้ ผมอยากใช้คำว่าระบบนิเวศไม่ดี สาเหตุที่เกิดมาจาก 1) เกี่ยวกับลำคลองมีวัชพืชทำให้เกิดการเน่าเสีย 2) ระบบการถ่ายเทของน้ำเปลี่ยนไปทำให้เกิดการหมักหมมของเสีย 3) น้ำเค็ม บ่อเกลือหรือโรงงานถายน้ำเค็มลงคลอง จริงหรือไม่ผมไม่รู้ 4) การทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำลำคลอง เกิดจากความมั่งง่ายของเรา เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ 5) การใช้สารเคมีเกิดสารพิษตกค้างในดิน ทั้งหมดที่ผมพูดมา การแก้ ต้องแก้แบบบูรณาการ หน่วยงานใดที่รับผิดชอบต้องนำไปจัดการแล้วให้ประชาชนมีส่วนร่วม

(2) ทรัพยากรสัตว์น้ำตอนนี้กำลังสูญเสียชีวิต การแก้ปัญหา ประมงกำลังหาข้อมูลอยู่ยังไม่ถึงเวทีประชาคม ผมไปช่วยอยู่ด้วย...ปัญหาตรงนี้เกิดจากการใช้เครื่องมือประมงบ้าง การใช้ทรัพยากรสิ้นเปลือง มีการซื้อตปลา การวางยาเบื่อปลา จับปลาตัวเล็กอย่างไม่เห็นคุณค่า หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องมีความจริงจังในการแก้ปัญหา

(3) ทรัพยากรป่า หรือป่าชายเลน ผมก็ได้ดูแลที่สาธารณะอยู่ส่วนหนึ่งในฐานะผู้ใหญ่บ้าน การนำใช้ของประชาชนเพื่อนำไปเอาหลักฐาน นส.3 หรือออกโฉนดก็ดี การรับรอง ผมเคยไปสอบถามผู้รับผิดชอบกรมเจ้าท่า ว่ารัศมีของเจ้าท่ามีแค่ไหน เขาก็ตอบไม่ชัดเจน แล้วแต่ฤดูกาล เพราะฉะนั้นปัญหาการบุกรุกที่เกิดขึ้น ประชาชนไม่ได้ต้องการทำผิดกฎหมาย แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ไม่ชัดเจนก็เลยเกิดปัญหา

ผมสรุปปัญหา ปัญหาทุกปัญหา ทางแก้ต้องแก้แบบบูรณาการ หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องมีความจริงจังและจริงใจ

คุณสมพล เดชสระโร

คลองแดนอยู่สุดไปถึงนครศรีธรรมราช ในฐานะ นายก อบต.คลองแดน ผมอยากให้ประสานแผนเชื่อมกันน้ำคลองแดน กับขุดลอกคลองคลองแดนกับคลองมาบห้วยทิงของ อบต.แดนสงวน ชาวบ้านก็เห็นด้วย 100 เปอร์เซ็นต์ ระยะทางคลอง 4 กิโลเมตร และคลองซอยอีก 8 กิโลเมตร มีเขื่อนกั้นน้ำ สาเหตุที่ทำตรงนี้ เพราะตำบลคลองแดนเป็นพื้นที่ทำนาข้าวและนาเกลือ ผลประโยชน์ที่ได้จะไปถึง ตำบลควนชะลิก ตำบลรางแก้ว อำเภอหัวไทร ได้ประโยชน์ด้วย ได้ขุดน้ำเค็มที่ลงจากบ่อเกลือและเปิดประตูระบายน้ำปากระวะเป็นครั้งคราว จะได้นำน้ำเค็มมาใช้ประโยชน์ ที่ตำบลหัวไทร คลองนี้คู่ขนานกับคลองชะอวด-แพรกเมือง คลองนี้หากขุดลอกทำเสร็จ บางโอกาสตามแผนของนครศรีธรรมราช ทำคลองซอยจากโครงการพระราชดำริเข้ามาทางตำบลแหลม ตำบลควนชะลิกมาเชื่อมต่อ น่าจะทำเขื่อนกั้นที่หัววังเป็นการถาวร เพื่อกั้นน้ำเค็มไม่ให้เข้ามาทะเลสาบ เพราะคลองนี้เชื่อมระหว่างทะเลสาบกับปากพนัง

การแบ่งเขตพื้นที่นาข้าวนาเกลือมีมาตั้งแต่ปี 2541 แต่ไม่ได้ผล เพราะปฏิบัติยาก ต้องให้ผู้มีอำนาจจากจังหวัดสั่งเด็ดขาดมาว่า โชนนั้นเลี้ยงกุ้งได้แค่ไหน อยากให้ลงในแผนแม่บทฯ ด้วยครับ

คุณบรรจง รัตนชาติ

สวัสดิ์เจ้าภาพ สวัสดิ์ทุกคนครับ มีความภาคภูมิใจครับที่ชาวระโนดเห็นขยันเน้นพอสมควร ผมเข้าใจว่าตรงนี้เป็นรอยต่อของยุค เมื่อก่อนมียุคหินเก่ายุคหินใหม่ ยุคปัจจุบันยุคโบราณ อยากนำเสนอว่าความเปลี่ยนแปลงของโลกมันหยุดยั้งไม่ได้ คนที่อยู่บนเขabenควนไปทำประมงก็ไม่ได้ คนตรงนี้ก็ต้องการทำทำการประมง แต่ความเปลี่ยนแปลงเมื่อก่อนไม่มีน้ำกึ่งน้ำ เติมน้ำจากน้ำกึ่งน้ำไม่ลงมา เมื่อก่อนน้ำจากพัทลุง นครฯก็ลงมาทะเลนี้ เมื่อก่อนไม่มีชลประทานทำนาครั้งเดียว น้ำบางครั้งเต็ม เดียวนี้เราทำนาปีละ 2 ครั้ง มีน้ำกึ่ง มีเขื่อนกัน ทรัพยากรมีจำนวนจำกัด น้ำที่เรามาใช้พื้นที่ 1 ไร่ ทำนาปีหนึ่งใช้น้ำเท่าไร ปริมาณพื้นที่ตรงนี้เท่าใดอยากให้คิด

อยากให้แผนนำเสนออีกเรื่อง คือ ด้านการศึกษา ด้านการทำความเข้าใจกับคน เพราะว่าความเปลี่ยนแปลงไม่สามารถหยุดยั้งได้ ทำควบคู่กันไปพร้อมๆกันหลายเรื่อง ทุกกระทรวงทบวงกรม เช่นวิชาการเกษตร ต้องลงมาดู น้ำเต็มมีความผันผวน แต่ความจำเป็นของคนตรงนี้ก็จำเป็นต้องใช้เงิน ต้องทำมาหากิน มีพระมานำเสนอว่าให้คนแถวนี้เปลี่ยนอาชีพทำนาไปทำโดนด ผมก็นั่งยิ้ม ว่าโดนดไม่รู้ก็ปีจะได้คาบตาล ผมอยากให้ศึกษาวิจัยดูว่าพื้นที่ตรงนี้อาชีพอื่นจะมีอะไรบ้าง

พื้นที่บางพื้นที่น้ำเข้าถึงยาก พื้นที่ก็มากด้วย น้ำไม่เพียงพอ ผมอยากเสนอว่าชลประทานน่าจะเคลื่อนย้ายออกนอกพื้นที่ มีเครื่องสูบน้ำออกไปตามพื้นที่ ส่วนที่น้ำไปไม่ถึง เช่น ส่งเสริมการทำสวนป่า หรือว่าทำพืชไร่ การทำปศุสัตว์ สวนป่า แต่รัฐต้องให้ทุน ทำความเข้าใจ ให้เกิดการเรียนรู้กับประชาชน การเรียนรู้ต้องทำให้เกิดการยอมรับว่าเราหยุดการเปลี่ยนแปลงไม่ได้ นี่เป็นรอยต่อของยุคแล้ว

คุณวินัย ชูเปี้ย

ผมมองดูแล้วว่าเวทีประชาคมมีความสำคัญกับประชาชนทั้งประเทศ ทั้งโลกด้วยซ้ำ ผมเลยขอเสนอเรื่องแรก คือ

เรื่องประมง ที่มีสัตว์น้ำหลายประเภท แม้กระทั่งกุ้ง ส่วนที่มีปัญหาในพื้นที่ระโนดเรา สิ่งที่เราควรทำลำดับแรก คือ พัฒนาคน ให้ความรู้กับประชาชน ทำให้ถึงแก่นกันจริงๆ จะได้ปฏิบัติตาม ปลุกฝังให้ประชาชนมีจิตสำนึกรักพื้นที่เสียก่อน จึงให้เห็นถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต บางคนรู้แต่รู้ไม่จริง ต้องมีการพัฒนาคน ให้ความรู้แล้วและบางหน่วยงาน นอกจากให้ความรู้อย่างต่อเนื่องแล้วต้องมีการควบคุม บังคับใช้กฎหมายปราบปรามอย่างจริงจังอย่าง ค้าปลดทะเลทราย มีการซื้อปลากันอย่างมหาศาล แต่ผมไม่มีอำนาจจับ เจ้าหน้าที่ตำรวจก็มีน้อย ในอำเภอระโนด ประชากร 700 คน ต่อตำรวจ 1 นาย ดูแลไม่ทัน ประชาชนต้องมีใจอนุรักษ์มาช่วยกันดูแล

นอกจากให้ความรู้อย่างต่อเนื่องแล้ว ควรปล่อยปลาตามแหล่งธรรมชาติให้มากขึ้น หาข้อมูลให้ชัดเจนว่าหน้าแล้งมีพื้นที่ใดบ้างที่น้ำไม่แห้งแล้วปล่อยพันธุ์ปลาลงไป ฝนตกลงมามันจะได้ขยายพันธุ์ต่อไป

พอฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ชลประทานต้องสูบน้ำไปช่วยการทำนา ทำให้น้ำเต็มรุกเข้ามา ทำให้ปลาบางชนิดสูญพันธุ์ไป กรณีน้ำเพียงพอ ผมลองสูบลูกตัวอย่าง อย่างปีนี้ฝนตกตามฤดูกาล ชลประทานสูบน้ำไปน้อย พอน้ำจืด ปีที่แล้วกึ่งแทบไม่มีสักตัวเดียว แต่พอมีน้ำเข้ามา กุ้งก็มีเข้ามา ชลประทานก็ไม่ได้สูบน้ำไป

อีกอย่าง การทำนาปีละ 2 ครั้ง คือ ภาวะชีวิตของมนุษย์เอาตัวให้รอดก่อน ทำอย่างไรให้มีผลผลิตมากขึ้นมีการฉีดยาฆ่าทำให้แมลงตาย พอแมลงไปกินยา ปลาปากกินแมลง ทำให้พันธุ์ปลาน้อยลงเกิดผลกระทบตามมา

อีกอย่างครับ นบกันน้ำ มีส่วนทำให้ปลาไม่ได้ขึ้นมวางไข่ ยกตัวอย่างว่าปลาในทะเลสาบหน้าน้ำตามธรรมชาติ พอฝนตกน้ำไหลจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ น้ำไหลลงปลาจะขึ้นไปรับน้ำทั่วทุ่งของอำเภอรโนด บางครั้งไปติดคันน้ำ บางครั้งโพงพงดักไว้ ตกโพงพงเสีย ก็มีสวนเหมือนกัน

อีกอย่าง เรามีหน้าที่ปล่อยพันธุ์ปลาอย่างเดียว น่าจะมีการกำหนดพื้นที่อนุรักษ์สัตว์น้ำให้ชัดเจน

คุณสุนทร เพชรรัตน์

โครงการจัดทำแผนแม่บทฯ นี้เป็นเรื่องใหญ่จริงๆ ครับ เพราะปัจจุบันธรรมชาติถูกทำลายไปเกือบหมดแล้ว ทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดมาแต่อดีต แต่ปัจจุบันเป็นน้ำเค็มมั่วไปหมดแล้ว ชาวบ้านจำเป็นต้องใช้น้ำจืดจากทะเลสาบเพื่อการดำรงชีวิตของชาวอำเภอรโนด มากกว่ากึ่งหนึ่งของประชาชนทั้งหมด

สาเหตุหลักมาจากบ่อกึ่ง เพราะตั้งแต่ปี 2534 เป็นต้นมาเริ่มทำบ่อกึ่ง ขยายมาๆ ทำให้น้ำจากบ่อกึ่งลงไปในลำคลองสายสำคัญๆ ของทะเลสาบ การทำแผนฯต้องพัฒนาลองบวรของทะเลสาบ ให้ฟื้นฟูสภาพปกติ เช่น จัดระเบียบการทำบ่อกึ่งให้น้ำจาก ตำบลท่าบอน ตำบลคลองแดน ตำบลรางแก้ว ให้น้ำเค็มไหลไปออกอ่าวไทยอย่าไหลมาลงคลองระโนด น้ำมาจากไหนให้ไหลไปทางนั้น แบ่งเขตให้ชัดเจนว่าเขตไหนเป็นน้ำจืดและน้ำขั่ว การผันน้ำจากนาทุ่งมาจากไหนให้ไปทางนั้น

น้ำนาข้าวลงนาทุ่งเอาน้ำเค็มลงก็แก้ได้ แก้ไม่ยาก ใส่น้ำเค็มลงไปสารเคมีก็หาย ในบ่อกึ่งเขาใช้สารเคมีมากกว่านาข้าวอีก การทำงานมันต้องกระทบกับสิ่งแวดล้อม แล้วขยายผลไปถึงระบบนิเวศครับ ระบบนิเวศมีการพึ่งพาอาศัยกัน ระหว่างสัตว์น้ำกับพืชถ้าระบบนิเวศถูกทำลายหมด ชาวบ้านก็อยู่ไม่ได้

คลองที่เป็นบวรของทะเลสาบสงขลาทุกคลองขอให้กลับสภาพเป็นคลองน้ำจืดเหมือนเดิมครับ

คุณไพศาล สุนทรณราย

ผมในฐานะชาวบ้านหมู่บ้านหัววัง สจ.เตัง (ว่าที่ร้อยตรีไกรธนู) พูดไปแล้ว ผมพูดเพียงจุดเดียว คลองมาบฉวย น้ำเค็มลงมาจุดนี้จุดเดียว คำที่สุด ผมเคยเอากระสอบทรายลงไปกั้นเอาไว้มั่วๆ ทำอย่างไรไม่ให้ น้ำเค็มที่มาจากหัวไทรลงทะเลสาบนี้ เลียบอ่าวมาเลย ที่พี่น้องโวยวายว่าไม่ได้ทำนาเลยสาเหตุมาจากจุดนี้แหละครับ

คุณเพชร ขาวทอง

ผมชาวนาครับ เรื่องที่เป็นปัญหา คือ โชนเลี้ยงกุ้งทำความเดือดร้อนให้ชาวนา โชนระโนดทางเหนือขึ้นทำนา ชลประทานช่วยมาตลอด ถ้าไม่มีชลประทานช่วย คนบ้านเราตายหมดแล้ว ผมอยากประกาศความดีของกรมชลประทาน ผ่านคำขวัญ “ชลประทานดี พื้นที่นา สุราเลิศจส ยศเจ้าเมือง เลื่องลือผ้าทอ” ต่อไปต้องเดิมว่า สานต่อความดีไปด้วย

เรื่องประมง ตอนนี้ปัญหาที่เกิดขึ้น เราอย่าโทษใคร ว่า น้ำมี 1 คู่ม เราจะทำอย่างไร ฝนแล้ง กินพอไหม ใช้พอไหม

ผมจะชี้แนะเรื่องการประมง ปัญหาที่จะแก้ คือ ทางชลประทานขุดบ่อขี้ม คอรอนรุ้งให้เป็นที่สาธารณะ เป็นบ่อปลา การดูแลเรื่องซื้อปลา ควรจัดตั้งชมรมอนุรักษ์สัตว์น้ำ ทั้งดูแลและปราบปรามด้วย ฝากกรมประมง ปลาจะอยู่ได้ต้องช่วยปล่อยพันธุ์ปลา ทำอย่างไรให้ปลาอยู่ในสภาพเดิมเหมือนอดีต หน่วยงานที่รับผิดชอบควรช่วยกันผลักดัน

คุณวิฑูรย์ ชัยศิริ

อยากจะทำเรื่องบูรณาการ การแก้ปัญหาทะเลสาบ ความคิดผมคิดว่า ถ้าจะทำให้สมบูรณ์เป็นเรื่องเป็นราว การแก้เล็กๆ น้อยๆ นั้นไม่ใช่จุดใหญ่ที่จะถาวร ตัวทะเลสาบเองนั้นสิ่งกระทบที่เกิดกับทะเลสาบคือมีวัชพืช คือสาข (สาหร่าย) และโคลนน้ำ ตัวนี้ช่วยทำให้ทะเลสาบเกิดความตื้นเขินขึ้นมาส่วนหนึ่ง นี่ผมพูดถึงเรื่องผลกระทบที่ทำให้ทะเลสาบมีมลภาวะและตื้นเขินขึ้นมากับ

ต่อไป ในการดำเนินการกับทะเลสาบให้สมบูรณ์ที่สุด ผมว่าต้องขุดลอก เพราะถ้าไม่ขุดลอก ปริมาณน้ำที่ขังอยู่ ถ้าพื้นทะเลสาบตื้นเขินน้ำที่จะไปข้างก็น้อย ช่วงน้ำมากก็ไม่สามารถเก็บน้ำได้ แต่การขุดลอกไม่ควรขุดทั้งทะเลสาบ ขุดเป็นบางตอน

อย่างฝั่งตะวันออก เว้นจากระยะแนวป่าออกไปสักประมาณ 2 เส้น แล้วเริ่มขุดส่วนหัวโคลนออกไป ไม่ควรขุดตรงริมป่า ดันไม้จะตายหมด แล้วจะกัดเซาะพังหมด ดึงก็อยู่ไม่ได้ นี่คือหลักการในการดำเนินการ

ฝั่งนี้ผมว่าไม่ควรขุด มีวิธีการปลูกไม้เพื่อกั้นน้ำซะ เพราะช่วงนี้เป็นช่วงระยะขึ้นน้ำครับ เป็นช่วงกว้างของทะเลสาบ ลมพัดจากพทลงมาเข้าทางนี้ ลมมาจากทางนี้ พอน้ำลึกคลื่นมันจะแรง ช่วงคลื่นแรงน้ำกัดเซาะตลิ่ง เอาไม่อยู่ เพราะนั่นตรงนี้เป็นทะเลไว้ เพื่อให้ปลาได้วางไข่ด้วย และปลูกไม้ เช่น ราโพ หรือลำพู เพื่อเป็นแนวกั้นน้ำ ส่วนที่จะขุดได้คือฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก ท่านจะขุดเท่าใดก็ได้แล้วแต่ความสามารถของเครื่องจักรที่จะทำ ขุดมาแล้วความลึกตรงนั้นพอรุ่งน้ำก็ชักเอาตัวที่เป็นตะกอนที่อยู่กลางทะเลลึกเข้ามาอยู่ในที่ลึก ทำให้ทะเลสาบมีความลึกเฉลี่ยกันทั่วไป นี่เป็นความคิดที่ผมคิด ไม่ทราบว่าจะถูกต้องหรือไม่

ในการขุดนี้ครับ ดินของทะเลสาบจะไปทำเกาะไม่ได้ ดินนั้นตื้นไม่ได้ตรงนั้น น้ำมันกัดเซาะ ทำแล้วจะสูญเปล่า ส่วนต่างๆ ที่ขุดขึ้นมาจากทะเลสาบต้องนำมาวางบนดินเก่าคือในพื้นที่ดิน มาตั้งเป็นเกาะเป็นแก่งไม่ได้ อีกอย่างมันจะผิดพลาดตอนที่เรต้องการปริมาณน้ำ แล้วทำไม่จึงไปทำเกาะเสียอีก

เมื่อพัฒนาทะเลสาบให้ลึกพอสมควรแล้ว หันไปมองลำคลองซึ่งเกี่ยวข้องกับทะเลสาบ ลำคลองที่ตื้นเขินเร็ว เพราะอะไร ชาวเราต้องยอมรับว่าเราขาดหลักวิชาการในการทำนา ทำแบบว่าทำได้ทำเอากัน บางทีน้ำตมยังไม่ได้นอน คือ โกลน้ำเป็นเทือกแล้วก็ปล่อยลงคลอง มวลตะกอนนั้นมันจะเป็นเสลดที่ทำให้ลำคลองตื้นเขิน แล้วที่ตื้นเขินไม่หนา จากลำคลองมาสู่ทะเลสาบ ก็เป็นการตื้นเขินส่วนหนึ่งด้วย เราต้องขุดคลอง บุรณะคลอง แล้วช่วยกันดูแล คนทำนาจะช่วยด้วยนะครับ ช่วยให้น้ำนอนเสียก่อนแล้วจึงปล่อยออกไป ไม่ใช่ปล่อยทิ้งม เพราะตรงนั้นพื้นน้ำจะเสียหายด้วย เพราะปุ๋ยที่ติดจากหน้าดินจะเสียหายไปหลายส่วน

เรื่องการประมง ที่ท่านว่าพันธุ์ปลาที่ลดน้อยลงไปมันมาจากหลายเรื่อง เรื่องทำนาที่ส่วนหนึ่งนะครับ บางทีอาจจะไม่เข้าใจ ส่วนหนึ่งก็คือเราใช้เวลาระยะสั้นเกินไปในการทำนา คือ 3 เดือน อย่าง สจ. ว่าให้เอา 2 เดือนอีก ผมว่าต่อไปหมด...พันธุ์ปลาที่ไปเกิดไปไข่ในนา อายุของมันยังไม่ทันได้กิน มันตัวเล็ก เวลามันสั้นเกินไป ทำให้ตรงนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พันธุ์ปลาน้อยลง เพราะว่าอย่าลืมทะเลสาบต้องแบ่งวงจรชีวิตของสัตว์น้ำ สัตว์น้ำที่ตื้นมันต้องอยู่ใน

ที่ตื้น แล้วมันจะขึ้นไถไปบนนาบนทุ่ง ไอ้ตัวที่อยู่ใกล้กันก็อยู่ใกล้ ไม่ใช่ปลาช่อนจะไปอยู่กลางทะเล เพราะฉะนั้น ส่วนนี้ ส่วนที่จะเกิดขยายพันธุ์ เคี้ยวนี้เราทำถนนเสียบ้าง อะไรบ้าง กันหมด นี่ผมห่วงถนนสายนี้ (แหลมจองถนน-เกาะใหญ่) ถ้าเขาทำสะพานเป็นส่วนใหญ่ วงจรชีวิตของสัตว์น้ำก็ขึ้นลงได้ ถ้าทำถนนไม่กี่ปีสัตว์น้ำก็หมด เพราะว่าคนทะเลน้อยเขาหาเก่ง นี่คือส่วนที่เกี่ยวข้อง

เรื่องต้นน้ำผมเคยพูดแล้วขอยืนยันตัวเดิม คือ ต้นน้ำเราไม่มีแล้ว เมื่อไม่มีแล้วเราได้มาจากฝนตกตามธรรมชาติ ได้บ้างไม่ได้บ้าง บางปีก็น้อยบางปีก็มาก แต่ผมยืนยันว่าให้บุคคลเชื่อมโยงเชื่อมต่อกับโครงการพระราชดำริ เคยเถียงกับชลประทานท่านว่าได้มาไม่มาก จุดหมายของผมไม่ใช่เอามาใช้งานทันทีนะครับ ตอนที่ฝนตกมาก น้ำมาก จะได้ไหลมาสู่ทะเลสาบ มาไล่ น้ำเค็ม ช่วยน้ำให้ทะเลสาบจืดขึ้น คือ มันจะไหลตลอดเวลา ช่วงไหนไม่ต้องการก็ปิดกั้นเสีย ทำประตูน้ำปิดเสีย บุคคลองให้กว้าง แล้วเชื่อมให้หลายสายก็ได้ เพราะมีแนวโน้มที่จะต่อไป โครงการพระราชดำริ คือ ในพื้นที่ๆ เคยควบชะลิกไปนิดหนึ่งครับ

อีกอย่างหนึ่งครับ ผมว่าน่าจะมีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เป็นผู้ประสานระหว่างต้นน้ำที่เก็บสร้างเขื่อนหมดแล้วให้แบ่งเราได้ไหม ในช่วงที่ไม่ได้ทำนา ช่วยเปิดให้เราบ้าง ทะเลสาบจะได้รับรองไว้ นี่เป็นส่วนหนึ่งที่พหุคูณความสมบูรณ์ของทะเลสาบอยู่ที่ความเอื้อเฟื้อของเขาด้วย นี่คือแนวคิด

ต่อไป เรื่องคน นี่คือเรื่องหลัก ที่พูดๆไปคนทั้งนั้นที่ทำให้เป็นปัญหาอยู่...การแก้ปัญหาต้องแก้ที่ต้นเหตุ แล้วอย่าไปเปลี่ยนแปลงมันมากมาย ผมว่าเรื่องที่คิดทำกันกันนี้ มันมีผลกระทบมาก อย่าลืมว่าทะเลสาบเป็นทรัพยากรสาธารณะนะครับ เพราะส่วนที่เกี่ยวข้องกับทะเลสาบมีหลายอำเภอ หลายตำบล หลายชุมชนนะครับ

เรื่องคน ฝากโรงเรียนช่วยสร้างกระแสให้เด็กๆ ช่วยรับรู้ รับทราบ ใหญ่ๆ แล้วกระตุกแจ่มแล้ว ค่าแต่คนอื่นได้ ทำเองไม่ได้ แก้ปัญหาไม่ได้ แล้วจิตสำนึกของพวกเราเนี่ยแหละสร้างได้ไหม สร้างให้เกิดจิตสำนึกรับผิดชอบว่าที่ค่าแม่เพื่อนเรานับหนึ่งก่อนว่าทำได้ไหมสิ่งนั้น ถ้าทำได้ทำเสียก่อนไม่ต้องค่าใคร ต่างคนต่างทำ ความดีมันอยู่ที่การกระทำ พอเราทำแล้วทุกอย่างก็เรียบร้อยหมด ส่วนใหญ่ไปมองบ้านเพื่อน บ้านตัวเองไม่ทำ

ต่อไป ขอไปเรื่องประมง ที่สำคัญที่สุด คือ การใช้เครื่องมือประมงจับสัตว์น้ำที่ผิดประเภท เมื่อก่อนเรามีอวนล้อม แต่เดี๋ยวนี้เขาห้ามแล้ว แต่ยังทำกันอยู่ ตัวนี้เป็นตัวทำลายมาก เพราะมันกวาดไปแล้วมันติดหมด ผมทราบว่ามีการใช้อวนตาถี่เพื่อจับลูกแห่มา ข้างนอกใช้อีกชั้นหนึ่ง ลวกๆ คือ ลวกๆ หัวโหม่งที่ตัวเล็กๆ ยังเป็นเมือก ติดไปหมด เป็นพันกิโล ถ้าเราไปทำลายเสียมันจะไม่เหลือ

อีกอย่างที่สำคัญ ตอนนี้เราหากุ้งได้บ้าง แม่กุ้งนะ กุ้งก้ามกราม เวลาปล่อยใหม่ๆ ฟีน้องครับ มันไปเข้าไขกุ้งนาที่เกาะใหญ่ทำกันมาก คนละ 500-600 เข้าไปแล้วแยกไม่ออกว่ากุ้งนาหรือว่ากุ้งก้ามกราม แทนที่จะใหญ่ให้เราได้กิน หรือมีราคา ก็กลายเป็นไม่มีราคา ฝากดูแลเครื่องมือตัวนี้ด้วยนะครับ

อย่างอื่นก็มีขบ่บื้อ ซื้อมาไฟ ก็พูดไปแล้ว เรื่องการปล่อยสัตว์น้ำนี้ครับ ที่มาปล่อย คือผมเวทนาแล้วคิดว่าบางครั้งไม่เหมาะสมที่จะปล่อย ลูกเล็กๆ ปล่อยลงมาปลาใหญ่ก็กินหมด ทำไมไม่ทำการอนุบาลก่อน พอรอดตายแล้วค่อยปล่อย ฝากบอกประมงและอาจารย์ที่รับผิดชอบด้วย

ผู้ใหญ่เทียนชัย ขวัญแก้ว

25 ปีที่ผ่านมายังไม่มีปัญหาเรื่องน้ำเค็มในทะเลสาบ แต่หลังจากนั้นมีการกักกั้นน้ำในบริเวณต่างๆ ที่พัทลุงก็มีเขื่อนกั้นน้ำ น้ำที่จะลงมาในทะเลสาบก็มีน้อยลงทุกปี ทำให้ทะเลสาบน้ำต่ำลง ประกอบกับธรรมชาติลมหนาวมาบ้าง ความเค็มก็เพิ่มขึ้น มีปัญหาตามมา

ความเห็นว่าจะเป็นไปได้ มีที่ไหนสักแห่งที่จะมีที่เก็บน้ำ ถ้าหากดูจากเทือกเขาบรรทัด แนวเขาชะอวดที่เขาบอกว่าน้ำเหนืออ้อมมา คือน้ำชะอวดเมื่อก่อน ทำให้น้ำท่วมบ้านเราเมื่อก่อน ปัจจุบันก็มีโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนัง น้ำเหนือตรงนั้นแทนที่จะเข้ามาในทะเลสาบสงขลา กลับเวียนออกไปทางแพรกเมืองไปออกอ่าวไทย ตรงนี้ผมมาเปิดประเด็นว่าเป็นไปได้หรือไม่ เรามีแนวป่า จะเป็นป่าสงวนก็ได้ ถ้าหากว่ามีการขุดลอกแนวป่า ตั้งแต่อำเภอชะอวด มาติด อำเภอเชียรใหญ่ส่วนหนึ่ง อำเภอหัวไทรส่วนหนึ่ง และอำเภอระโนดเสียหนึ่ง แนวป่าตรงนั้นขุดล้อมรอบให้หมด สูงสัก 2 เมตร พื้นที่ตรงนั้นไม่ต่ำกว่าแสนไร่ ใช้เป็นพื้นที่เก็บน้ำในช่วงที่ฝนตกหนัก เพราะเราไม่มีที่เก็บน้ำเลย เป็นไปได้หรือไม่ถ้าจะมีการขุดตรงนั้น เมื่อเกิดตรงนั้นแล้วสิ่งที่ตามมาคืออะไรบ้าง (1) สภาพที่ผ่านมาไฟกินป่าทุกที เราเจอปัญหาฝนแล้งทุกปี มีปัญหาน้ำเค็มรุกทุกปีเหมือนกัน ถ้าหากขุดลอก สิ่งที่มาอีกคือ พันธุ์ปลาในเขตแนวป่าชุ่มน้ำจะกลับคืนมา โดยเฉพาะปลาตุกร้าฟัน นี่คือการคิดผม ในเมื่อปลานานาชนิดกลับคืนมา จะสร้างรายได้ให้กับพี่น้องทั้ง 3 จังหวัดปีละไม่ต่ำกว่า 100 ล้าน (2) หากตรงนี้มีน้ำเพียงพอ ในเมื่อน้ำทะเลสาบสมบูรณ์จริงๆ น้ำเราไม่จำเป็นต้องใช้ เราสามารถใช้เฉพาะกรณีที่เกิดวิกฤตจริงๆ เพราะว่าแนวป่าตรงนั้นจะมีหาดช่วงอยู่ที่บ้านป่าหัวเขียว มาขุดคลองเชื่อมแค่ 2 สายเอง สายหนึ่งจากป่าหัวเขียวมาลงทะเลน้อย อีกส่วนหนึ่งขุดระยะทางอีก 4 กิโลเมตร มาลงคลองกตตรงนี้ น้ำจะช่วยภาวะวิกฤตน้ำเค็มได้เยอะเหมือนกัน

หากว่าตรงนั้นก็ทำไม่ได้ ตรงนี้ก็ทำไม่ได้ พื้นที่ระโนดราวแสนกว่าไร่ที่รับน้ำอยู่ ผลผลิตของชาวบ้านปีละไม่ต่ำกว่า 4 พันล้านนะครับ ที่สร้างรายได้ให้เกษตรกร ถ้าทำไม่ได้ถามว่าแล้วเขาจะทำอะไร

และถ้าหากว่าเป็นไปไม่ได้จริงๆ ในว่าในรูปทิศทางใดๆ ก็ได้ เราจะทำอาชีพเสริมอื่นอีกได้หรือไม่ เช่น ทำไร่นาสวนผสม หรือว่ามาทำแบบใช้น้ำน้อยในฤดูฝนแล้งจริงๆ

คุณจรัส พูนแก้ว

ผมอยู่ หมู่ 1 ตะเครียะ ทำแผนแม่บทของตำบลปี 42-45 แปรเป็นวิสาหกิจชุมชนแล้ว การทำแผนแม่บททำไม่ยากครับ ต้องย้อนกลับไปดูว่าคนเมื่อก่อนทำอะไรจึงได้อยู่รอด ตำบลเราอาชีพทำนาอย่างเดียว ตามคำขวัญของตะเครียะ ที่ได้บอกไปแล้ว ขณะที่ชลประทานเพิ่งตั้งมา เมื่อก่อนมีนบ มีเหมืองน้ำ กั้นน้ำไว้ทำนาปีละครั้งคนไม่เคยอดร้อนครับ

ทุกวันนี้ทะเลสาบได้เสื่อมโทรมลงมาก ถ้าไม่ได้ขาดตายแน่ครับ การที่เสื่อมโทรมตรงนี้เป็นเพราะอาชีพของชุมชน รัฐบาลเองก็มีส่วนทำให้ทะเลสาบเสื่อมโทรมครับ รัฐบาลสมัยพลเอกชาติชาย เป็นผู้เซ็นอนุมัติให้ทำนาทุ่งและนักวิชาการรวมถึงแกนนำในชุมชน บางคนนั่งเทียนเอาก็มี

ทะเลสาบ บ่อทุ่ง นาข้าว ตรงนี้มีปัญหากันมายาวนานแล้วครับ เพราะชาวนาฯ คนที่ทำตายไปแล้วครับ รัฐบาลอื่นๆ ไม่มีใครแก้ งบประมาณไม่ได้อยู่ที่ส่วนราชการ แต่อยู่ที่นายฯ พวกเราแก้ไม่ได้ครับ ต้องให้รัฐบาลแก้

การทำนาให้หยุดใช้สารเคมีครับ เพราะทะเลสาบเป็นแหล่งรองรับ คนแถวเทือกเขาบรรทัดทำอาชีพของเขา ขามาต่อถึงลงมาที่นี่ สารเคมีในนาถึงลงมาที่นี่ นี่เป็นการหมักหมมสารเคมีเพราะอาชีพของชุมชน ผมพูดเรื่องทะเลสาบก่อน นี่คือน้ำที่เป็นมา เมื่อก่อนไม่เคยมี ทุกอย่างยังเป็นธรรมชาติ แต่พอมนุษย์ทำลายธรรมชาติ ธรรมชาติก็เริ่มทำลายมนุษย์

เพราะเมื่อเทคโนโลยีเกิดขึ้นมา การส่งเสริมอาชีพชุมชนเกิดขึ้นมา แต่ไม่ได้จำกัดครับว่าคนที่ทำอาชีพมีความรู้จริงๆ หรือไม่ก็ได้ทำไป การทำนาบางคนทำไม่เป็นครับ ไม่ได้ทำเป็นทุกคน ทำนาตาม เขาเพิ่งเปลี่ยน เมื่อก่อนไถแล้วหว่าน เอาไม้หมักเคาะ หว่านวันเดียวได้ข้าวมาก ทุกวันนี้เปลี่ยนเป็นนาตาม ลากพรางเปิดน้ำพราง ตมตัวนั้นลงสู่ทะเล ทำให้ทะเลเค็มขึ้น ตรงนั้นคืออาชีพชุมชนที่ทำลาย ถ้าชุมชนไม่แก้ ก็ไม่มีใครแก้ไขได้ ให้ชุมชนหยุดการใช้สารเคมี แล้วก็ทำอาชีพให้ถูกต้อง

สิ่งที่ขาดหายไปเพราะเทคโนโลยีเข้ามา เราลืมของที่เราเคยมีในอดีต นี่คือน้ำที่ทำให้เปลี่ยนแปลง คนอยากได้อะไรมากขึ้น ผมทำนาไม่เคยใช้สารเคมี แต่ข้าวผมได้กินทุกปี นาข้าวได้ผลผลิตดีทุกปีครับ รัฐก็ให้นโยบายมาปิดทางเดินของชุมชน เหมือนอาชีพของชุมชน ในแผนแม่บทชุมชนผมรู้ว่าปีหนึ่งใช้อะไรไปเท่าไร เหล้ากินปีหนึ่งเท่าไร ปีหนึ่ง 26 ล้านบาทครับ ต้องทำเช็คให้ชุมชน น้ำปลาปีละเท่าไร คนเมื่อก่อนไม่เคยซื้อน้ำปลา เดียวนี้เปลี่ยนแปลงไปมาก

ส่วนตรงนี้ก็จะทำเขื่อนหรือไม่ทำ ให้พี่น้องตัดสินใจ เพราะเทคโนโลยีรุกรมมาตรงนี้ไปทำลายตรงนั้น ถ้าไม่กัน ทะเลนี้ก็บูรณาการไม่ได้ ต้องให้ชุมชนหยุดทำสิ่งผิดกฎหมายก่อน ให้หันมาใช้ปรัชญาภาพเสียก่อนครับ

ปรัชญาภาพพอเริ่มลงมือทำ รัฐบาลก็ถือนายทุนให้ไปขึ้นทะเบียนต่ออีก ก็จะเอาทุกทางจากชุมชน คนที่ทำนา คือ คนจน คือ รากหญ้าที่แท้จริง เจ้าของนามีสัก 30 เปอร์เซ็นต์ ได้ครับที่ทำนา ส่วนคนเช่าคือคนจนครับ

ข้อมูลครอบครัวเรารู้ครับ คนในตะเคียนะ เป็นหนี้ ธกส. 27 ล้านกว่าบาท มีสมาชิก 352 คน เป็นสมาชิกของสหกรณ์ 375 คน เป็นหนี้อยู่ 40 กว่าล้าน รายได้ไม่คุ้มกับค่าใช้จ่าย เพราะการผลิตเราหันไปใช้เทคโนโลยี ทุกวันนี้ปุ๋ยแพงครับ เราใช้ของเขาแล้ว เขาจะบีบเราเมื่อใดก็ได้ เราจำเป็นต้องใช้ ไม่ว่าจะตั้งราคาเท่าไรต้องซื้อครับ มันจะคุ้มกันหรือไม่กับราคาข้าว

พี่น้องทุกคนครับ ข้าวไม่จำเป็นต้องทำมาก ทำมากก็ขาดทุนมาก แต่จำเป็นต้องทำเพราะไม่รู้จะทำอะไร ตะเคียนะต้องทำนา บ้านขาวต้องทำนา อาชีพเสริมอื่นที่ทำได้ คือ ปลูกผัก ถ้าต่างคนต่างปลูกกันก็ไม่มีใครซื้อ

การปราบอิทธิพล ทั้งปราบทั้งส่งเสริม เขาปราบคนจนแต่คนรวยเขาส่งเสริมครับ นโยบายการรับจำนำข้าวผมไม่เห็นด้วยเลยครับ ถ้าแย่งกันซื้อรับรองว่าราคาขึ้นแต่ถ้าแย่งกันขายรับรองได้ว่าราคามีแต่ลงกับลง นี่คือน้ำที่เกิดขึ้น ข้อมูลตรงนี้ถ้าหากแก้ต้องให้นายกฯ แก่ครับ แล้วพี่น้องต้องหยุดใช้สารเคมี ทำอาชีพให้ถูกต้องด้วย อาชีพต้องอนุรักษ์กันไว้ ที่เสนอกันทำทำว่าจะทิ้งทะเลสาบ ไปหาแหล่งน้ำอื่น

ที่ทะเลน้อยจะเอาน้ำทะเลไปทำบ่อกุ้ง ผมบอกว่าให้หยุดทำบ่อกุ้งเถอะครับ เขาบีบราคาเท่าใดก็บีบได้ เพราะราคาเราไม่สามารถกำหนดเองได้ เราได้แต่ทำให้บริษัท ทำนาก็เหมือนกัน ทำนาพอข้าวตั้งท้อง โรงสีก็ไปตั้งราคาขายกันแล้ว หางบตั้งไว้แล้ว ตั้งราคาไว้แล้ว จำเป็นต้องขายเพราะว่ากินไม่หมด ทำมาแล้วกินไม่หมด ตรงนั้นแหละทำให้สมาชิกชุมชนเดือดร้อน ถ้าทำตามแผนแม่บทฯ ทำตามพอประมาณ ทำเอารวยทำไมไม่ได้แล้ว ถ้าปลูกผักก็ทำผสมผสานพอกินพอใช้ แล้วน้ำที่จะลงทะเลสาบเขาขุดกันไว้หมด เชื่อนที่ทำฝนตกน้อยไปเกี่ยวกับกรมป่าไม้ก็เพราะหลวงให้สัมปทาน ปลูกร้อยต้นแต่เขาโค่นเอาไปหมื่นต้น ตรงนั้นคนทำรู้แต่ใจอยู่ทั้งนั้น

นักการเมืองอีก คือ เขาทำกันแต่เขา แต่พวกเราเดือดร้อน คือนักการเมือง ชลประทาน นักการเมืองที่มาเกี่ยวข้องกับชาวบ้านขอให้ทำให้ แต่นักการเมืองขอให้ทันที แต่ผมก็ไม่โทษชลประทานครับ เพราะนักการเมืองที่เกิดขึ้นมาได้ตรงนั้น ตั้งแต่ ผู้ใหญ่บ้าน อบต. สส. ชาวบ้านยกขึ้นไปที่นั่นเก้าอี้ทั้งนั้น

การแก้ปัญหาตรงนี้ ให้นายกฯ ลงมาช่วยแก้ แล้วให้ชุมชนหยุดทำลายตัวเอง เชื้อนั้นก็จำเป็นต้องทำ น้ำบ่อกึ่งตัดถนนจากระโนดไปถึงหัวไทร ไม่ต้องไล่ท่อ ลงคลอง ให้ทำเขื่อนตรงนี้ สมควรสร้าง

คุณเนียม สังข์สุวรรณ

สิ่งที่ผมจะพูดต่อไปนี้ ผมขอสนับสนุนความคิดคุณเทียนชัย ที่ว่าให้ขุดคลองในป่าพรุที่เสื่อมโทรมก่อน เหตุผลที่ผมสนับสนุนตรงนั้น ผมขอเท้าความไปสักนิด ว่าที่ขุดตรงนั้นเป็นไปได้อะไร หรือ อดีตปี 2500 ป่าพรุเป็นป่าใหญ่ครับ ไม้ใหญ่ต้น 3 คนโอบมี ผมเข้าป่าครั้งแรกเมื่ออายุ 21 ปี เข้าไปทำไม้ เพื่อนบอกว่าเอาเถาะต้นนี้ พอโค่นแล้วก็เอาไปไม่ได้ การทำลายป่าโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือไม่เจตนา เพราะต้องใช้ไม้มาทำบ้านป่าตรงนั้น เราลงไป 9 คน ไปฟันไม้ จับปลาร้าฟัน แกงกินทุกวัน อยู่มาๆ ปีแหลมตะลุมพุกมีพายุ พัดไม้ในป่าล้ม ไม้แห้งไฟกินหมด ต่อมาฝนแล้ง พรุน้ำเงินไม่สามารถอุ้มน้ำได้เหมือนเมื่อก่อน การขุดทำได้หลายคลองสามารถเก็บน้ำได้เท่าๆ กับทะเลสาบ

การทำเขื่อน ตรงนี้ผมไปสัมภาษณ์ที่วัดป่าลีโลยก์ของกรมผังเมือง เขาพูดกันมากเรื่องทะเล พวกตะวันตกบอกว่าให้ขุด ทะเลน้อยก็ให้ขุด ทะเลสาบก็ให้ขุด คุณประจิม ไกรรัศมิ์ บอกว่าขุดกันแต่เรื่องทำเขื่อนกันทะเล ความจริงการทำเขื่อนน้ำก็ยังเต็ม แกบอกว่าน้ำเต็มมันซึมลงใต้ดิน พอจบคุณวิรัตน์ก็พูดทันที วันนั้นผมไม่อยากพูด ไม่อยากเพิ่มแรงกดดัน ผมไปประชุมร่วมกับแกนนำตะวันตก เขาให้เหตุผลว่าบ้านเขาตอนนี้น้ำจืด ทำไมที่นี้น้ำเต็ม ผมบอกว่าเราต้องมาหาข้อมูลแลกเปลี่ยนกัน แล้วทำเขื่อนหรือไม่ค่อยว่ากัน

ทำเขื่อนแล้วทำอะไรว่าให้ประมงอยู่ได้ด้วย ต้องคิดกับประมงด้วย ทำเขื่อนแล้วหาปลาปล่อย ให้ประมงสามารถทำมาหากินได้ ทำเขื่อนตรงนั้นแบบมีสะพานอยู่ด้วย ทำเป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้ด้วย มีรายได้ 2 ทาง แต่ที่พูดมากที่สุด คือ เปิดป่ากระวะ ผมก็สนใจครับตรงนั้น

ที่เขาสัมภาษณ์ หลักๆ แล้วก็ใกล้เคียงกับของเรา เขาจะพูดมากเรื่องสิ่งปลูกสร้าง เรื่องยาฆ่าแมลง ยาฆ่าตอยางที่ไหลลงทะเลทำให้เกิดมลภาวะ ทำให้ปลาตาย จริงๆ แล้วผมอยากพูดว่าป่าที่ทะเลน้อยหมด เพราะว่ามันทะเลน้อยนั้นแหละทั้งจับทั้งซื้อ แต่ผมพูดไม่ได้ เขายังคิดว่าให้ขุดลอกคลอง มีการทำกลุ่มย่อย กลุ่มย่อยเสนอให้ขุดลอกคลองให้เล็กใช้ยาฆ่าแมลงต่างๆ และยาปราบศัตรูพืช จัดโซนนิ่ง ว่าโซนนี้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว โซนนี้ทำนา แต่คุณประจิม บอกว่าพัฒนาพื้นที่รอบๆ ทะเล จัดเป็นโรงแรม ยกกระดับขึ้นมา น่าจะเป็นสถานที่ให้ต่างชาติมาเที่ยวได้ ผมคิดว่าขึ้นชื่อว่าเป็นโรงแรม ไม่มีใครเชื่อว่าจะยับยั้งไม่ให้ปล่อยน้ำเสียลงทะเลได้ บางคนเห็นด้วย บางคนไม่เห็นด้วย

ผมภูมิใจอยู่อย่างหนึ่ง ที่เขาให้เบิกค่าเดินทาง ให้เขียนเอง นั่นที่ผมภูมิใจ ผมไปในฐานะสังเกตการณ์ ผมคิดว่าทางโน้นเขาเขียนเท่าใด เห็นเขาเบิกกัน 500 สูงสุด ผมเขียน 500 บ้าง ผมถามว่ามากไปไหม เขาบอกว่าไม่เป็นไร หนูไม่อยากให้คนที่มาร่วมประชุมเดือดร้อน ผมสงสัยว่างบประมาณกรมโยธาฯ มีมาก เพราะคนไปมาก ผมจะไปร่วมเวทีอีก ไปดูว่าการให้เบิกค่าเดินทางให้เขียนเองเป็นการจูงใจให้คนไปร่วมสัมมนาหรือไม่ ถ้าเขาให้ 200 แสดงว่าวันนั้นมีการจูงใจให้ไป

ที่นี้ผมขอถามอาจารย์ว่าโครงการของอาจารย์กับของผังเมือง วางบของใครมากกว่า

ผมพูดตรงนี้ว่าอยากให้ผู้เข้าร่วมตั้งข้อสังเกต ว่าการทำแผนแม่บทฯ ของกรมโยธาฯ และผังเมือง มีการแข่งขันกันหรือไม่ เพราะอะไร ทำเรื่องคล้ายคลึงกัน

คุณแจ้ง โสชัยยะ

ผมฟังจากที่เริ่มอภิปรายกันมา พอเห็นแนวทางที่พอจะทำได้ ที่เราพูดกันมา คือ เรื่องทะเลสาบที่เหมือนหัวใจคนมีเส้นเลือดเชื่อมโยง คือ จุดส่วนรวมที่เราจะต้องร่วมกันพัฒนา ผมไม่ได้เป็นนักวิชาการหรือผู้นำแต่อย่างใด ผมเป็นราษฎรเต็มขั้น อยากเสนอแนะเรื่องที่เราทำได้สัก 2-3 เรื่อง

ผมพิจารณามาแล้วว่า ที่พวกเราพูดกันเรื่องเกี่ยวกับการทำเล ทำนา ทำบ่อกึ่ง อาจารย์ที่ฟังอยู่คงพอจะสรุปใจความเข้าใจได้พอสมควร ผมอยากพูดข้อเสนอแนะว่า เรื่องการกั้นน้ำของเราที่ประสบปัญหาน้ำเค็มขึ้น เราควรจะทำอย่างไร ผมอยากเสนอว่า ในทะเลนี้เราสามารถดึงน้ำมาช่วยชาวนาเราได้หลายปีแล้ว แต่เวลาถึงคราววิกฤตชลประทานก็ช่วยเราไม่ได้ ผมมีความคิดว่า บ้านเราถ้ามีน้ำมาบวกอีก 2-3 สาย คือ คลองชะอวด คลองพระราชดำริน้ำในคลองนั้นขุดมาเท่าใดก็ไม่แห้ง คลองสายนี้สุดปลายทางที่ควนชะลิก ถ้าไปเขตนครศรีธรรมราช 2 กิโลเมตรแล้ว ขุดมาต่อกับคลองเก่าของเราอีก 10 กิโลเมตร แล้วตั้งเครื่องสูบน้ำ 2-3 เครื่อง ช่วงฤดูแล้ง หรือช่วงวิกฤต สูบน้ำนี้มาใช้ จะส่งกระจายมาให้เราได้พอสมควรเหมือนกันครับ ความคิดนี้ผมคิดมานานแล้ว ถ้าหากว่ามีประโยชน์ก็ขอให้ใช้หรือมีทางไหนทำได้ดีกว่านี้ขอให้ช่วยแก้ไข เพราะเราก็หัวใจเดียวกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำมาหากินของเขาคอนมีความเห็นแก่ตัวกันอยู่บ้างไม่มากนักน้อย

ถ้าเราขุดจากในป่าเสม็ดลงควนเคร็งแล้วมาลงทะเลน้อย เราก็ต้องใช้เครื่องสูดเหมือนเดิม ถ้าเราขุดต่อคลองหล่อคลองปุนเรียบร้อย น้ำกระจายไปทั่วลงพื้นที่เหมือนกัน

อาจารย์อารี รังสิโยภักดิ์

คลองชะอวด-แพรกเมือง เป็นคลองระบายน้ำเวลามีปัญหาขึ้นท่วม ปัญหาอยู่ที่ว่าในหน้าแล้ง คลองนั้นน้ำจะแห้งก็ได้ ไม่รู้จะเอาน้ำมาจากไหน

อาจารย์เลอศักดิ์ วัชรตระกูลไพบูลย์

ในข้อเท็จจริง ไปเสริมให้กับพื้นที่ได้ แต่ไปขยายพื้นที่ให้ทำไม่ได้ อยากรู้ดี ในการที่จะสูบน้ำนอกเขตชลประทาน งบประมาณนี้ได้ถ่ายโอนงบให้ไปกับท้องถิ่นไปแล้ว ซึ่งเกษตรกรคงรู้ดีว่าต้องออกค่าใช้จ่ายเอง ในกรณีนี้ขาดแคลนนี้ทำได้ แต่ถ้าไปเปิดพื้นที่ใช้ตั้งแต่ต้นฤดูจนจบคงทำไม่ได้ แต่ในพื้นที่ทำนาแล้วขาดแคลนไปเสริมให้ไม่ให้เกิดความเสียหาย โครงการระโนด-กระเส็นสู์คงจะยอมรับที่จะไปช่วยเสริม ส่วนการขยายต้องมีระบบรองรับ เพราะคลองตัวนี้มีระดับต่ำกว่าพื้นที่ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อไร่จะสูง ปริมาณน้ำมีประมาณ 500 คิว ซึ่งสามารถเสริมได้เท่านั้นเอง เวลาน้ำเราเขื่อน้ำในคลองนั้นก็เขื่อนด้วย น้ำของเราน้อย น้ำในคลองก็มีน้อย อย่างไรก็ตาม ผมคิดว่าถ้าถึงคราวจำเป็นเรายังมีทำนบชั่วคราว หรืออะไรต่างๆ แต่การขยายพื้นที่แล้วต้นทุนไม่พอหากมีปัญหาจะเสียหายมาก

คุณณรงค์ สุขจันทร์

ผมอยากนำเรียนท่านที่สักรุ่นำเรียนเรื่องของค่าใช้จ่ายที่ไปร่วมในการสัมมนา ที่ให้ค่ารถไม่เท่ากัน (เวทีฝั่งเมือง) ผมว่าตรงนั้นเป็นเรื่องจิตสำนึกของเราเองที่จะเขียนเท่าไร หมายความว่า เป็นการสำนึกต่อการใช้งบประมาณของแผ่นดินมากกว่า ตรงนี้ขอเรียนก่อน

ทีนี้ท่านอาจแปลกใจว่าทำไมจึงมี 3 มหาลัย ผมคิดเล่นๆ นะครับไม่รู้ว่าคุณหรือเปล่า ตอนที่รัฐบาลคิดทำโครงการคั่นกันน้ำกระแสน้ำไปจองถนนนั้น คนที่ค้านมากที่สุด คือ คนพัทลุง คนที่ร่วมเวทีน้อยที่สุด คือ คนกระแสน้ำ สทิงพระ สิงหนคร และระโนด หลายคนบอกว่าคนไม่รู้

สาเหตุที่คนไม่รู้ เพราะความเป็นมาในการจัด ให้คนชลประทานไปเชิญ แล้วเราไปคิดยี้ดว่าเราไม่มีอาหาร คนที่มาไม่มีข้าวเที่ยงกิน ถามว่าคนต้องกินไหม กินครับ แต่ไม่จำเป็นต้องเลิศเลอ แค่ข้าวกล่องๆ ละ 20 บาทก็พอ ให้คนมาสัก 500 คนลงทุนหมื่นเดียว แต่คนมาไม่ถึงหกรอครับ เอาแค่ 200 คนก็น่าจะอุ่นใจมากกว่า เพราะคนที่พูดจริงๆ ก็ไม่กี่คน แต่คนที่มาฟังสิครับ เขาไปพูดต่อกันครับ ที่ร้านน้ำชา หั่วไร่ปลายนา การออกอากาศมันไปทั่ว ไม่รู้ว่าใครเปิดฟังไม่เปิดฟัง คนเปิดฟังก็ดี ผมนำเรียนว่าการทำเวทีสาธารณะ ควรเปิดกว้างประชาสัมพันธ์มากกว่านี้ และประมาณการได้เลยว่าเวทีจะมีคนมาสักกี่คน แล้วคนที่มาก็ไม่ได้เป็นตัวแทนของคนที่ทำนาทั้งหมด ไม่ได้เป็นประชากรตัวอย่างจริงๆ ตรงนี้ เป็นปัญหาของเวที เพราะเวลาท่านไปสรุป น้ำหนัก คะแนน และความเป็นจริง มันอาจจะไม่เป็นจริงก็ได้

ถามว่าผมกำลังจะพูดเรื่องอะไร ผมกำลังจะพูดเรื่องการมีส่วนร่วมในวันข้างหน้า ไม่ว่า อบจ. อบต. สภาตำบล ตรงนั้นจะเป็นชุมทรัพย์ที่รัฐบาลถ่ายโอนงบประมาณและอำนาจลงมา ถ่ายโอนจาก รพช. โยธาฯ ลงมา พี่น้องก็รู้ว่าการกระจายอำนาจต่อไปนั้นราชการส่วนกลางจะเล็กลง เงินต่างๆ จะลงมาที่ อบต. ผมจะพูดต่อไปนี้เรื่องต่างๆ ที่จะทำให้ยังยืนต้องวางแผนล้าไปข้างหน้าเป็นสิบปี หรือวางแผนล้าไป 50 ปี วางไประยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ซึ่งต้องพูดกันเรื่องจิตสำนึก คุณธรรม เหตุและผล และการปฏิบัติตามกฎหมาย พูดกันให้ชัดครับ เวทีอย่างนี้จะมีอีกเยอะ พูดง่าย ๆ ว่าการพัฒนาทะเลสาบเกี่ยวข้องกับกระทรวงต่างๆ มากมาย แต่เวลาศึกษาวิจัย ก็ไม่พ้นคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม ผมเรียนถามว่าคณะวิศวกรรมศาสตร์ไม่มาร่วมบ้าง

เพราะฉะนั้นคนระโนด หรือคนกระแสน้ำ วิถีชีวิตก็จะเป็นอยู่อย่างนี้ หมายความว่า ต่อไปนี้ถ้าเกิดน้ำมันแพง เราวิ่งไม่ได้ แต่เรามีข้าวกิน เรายังมีพืชผัก ก็แปลว่าเราไม่ตาย อุตสาหกรรมถามว่ามีไหม มี แต่ต้องมีพอสมควร ตามศักยภาพของคน

แต่เมื่อมาพูดในเรื่องทะเลสาบ เราก็ต้องพูดเรื่องนา เรื่องการจับปลา เรื่องลม เรื่องแสงแดด เรื่องอะไรต่างๆ ที่อยู่รอบข้างเรา กรอบความคิดที่ผมคิดนะครับ อยากถามว่าทะเลสาบสงขลาเป็นทะเลสาบอะไร ตอบได้ไหม ทะเลสาบสงขลาเป็นประเภทไหน แต่เราบอกไม่ได้ เพราะเป็นไปตามฤดูกาล บางฤดูกาลเป็นทะเลสาบน้ำเค็ม บางฤดูกาลเป็นน้ำกร่อย แปรไปตามธรรมชาติ หลายคนพูดว่าไม่ต้องไปดัดแปลงธรรมชาติ ผมฟังแล้วก็สะท้อนใจ ถ้าเราไม่ต้องไปทำอะไรกับทะเลสาบก็ไม่ต้องพูดถึงแผนแม่บทฯ แต่เมื่อพูดถึงแผนแม่บทฯ ในการพัฒนา ก็ต้องพูดถึงการพัฒนาที่เป็นไปได้ จะขุดจะลอก ก็ต้องดูความเป็นไปได้ด้วย แต่ว่าเราจะทำอะไรตรงนี้ มันสะท้อนใจหลายคน หลายอำเภอ โดยเฉพาะคนพัทลุง เราถือว่าความขัดแย้งนำไปสู่สันติวิธี ประชาธิปไตยต้องพูดกันด้วยเหตุด้วยผล ต้องพูดกันนานๆ

ที่ผมพูดตรงนี้เพื่อชี้ให้เห็นว่า ผมไม่ได้ยกว่าประเพณี หรือชีวิตคนระโนดทำมานาน ผมไม่ได้คิดว่า เป็นเหตุเป็นผล แต่ถามว่าโครงการพระราชดำริทั้งหลายในบ้านเมืองนี้ ให้น้ำเราทั้งนั้น เราทำอะไร ชลประทานเพิ่ง ตั้งมาไม่กี่ปี ทำอย่างไรให้มีน้ำจืดให้ประชาชนที่ทำการเกษตร เลี้ยงวัว เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ ทำสวนยาง ซึ่งต้องการน้ำจืด ทั้งสิ้น รัฐบาลบอกว่าโครงการสร้างคันกันน้ำ ให้รอไว้ก่อน ผมว่าไม่เป็นไร แต่ความทุกข์ของชาวระโนด ทุกข์ของ ชาวนา คือ ทุกข์ของแผ่นดิน ผมเชื่อว่าทุกกระทรวงคิด แต่ยังคิดไม่เสร็จว่าจะทำอะไร ทุกอย่างไม่บูรณาการกัน กรมชลประทานเอง กระทรวงเกษตรเอง ก็ไม่ได้รับประกันว่าคุณทำไปเลยนา ปีนี้มีน้ำจืดให้แน่นอน ถ้าเกิดสามารถ การันตีให้ชาวบ้านก็ไม่เดือดร้อน สามารถลงทุนได้ ตรงนั้นใช่ไหมครับที่ทำให้กระแสการเงินสะพัดใน ชกส. และ ออมสิน เพราะเขาเอาเงินมาลงทุน

นายกฯ บอกว่าจะแก้ความยากจน ผมอยากฝากนโยบายว่าทำอะไรให้พื้นที่ทำนา 1,500,000 ไร่ ของ อำเภอรโนด กับของกระแสดินธุ์อีก 3-4 หมื่นไร่ที่จะ เพิ่มผลผลิตให้เขา สจ.ตั้งบอกว่าให้หาพันธุ์ข้าวใช้น้ำน้อย ราคาดี ตรงนั้นเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องคิดให้เป็นระบบ และต้องบอกให้ชาวบ้านเข้าใจด้วย ขอฝาก ว่าเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ซึ่งตอนนี้ 600 กิโลกรัม ให้ได้สัก 700 ได้ไหม ทำให้เขาได้ไหม การทำนาขณะนี้ขอยเป็นแปลง เล็กแปลงน้อยแล้ว ใช้น้ำก็ไม่มาก ชาวนาคิดเป็นแล้ว ชาวนาเริ่มใช้เครื่องคิดเลขเป็นแล้ว ไม่ทำเหมือนเมื่อก่อน ข้าวผี ไม่มีเหมือนเมื่อก่อนแล้ว กระทรวงเกษตรต้องไปคิดอ่านหาน้ำจืดให้เราใช้กัน

อยากให้ลงไปในแผนแม่บทฯ ว่า การสร้างจิตสำนึกในอนาคตต้องมีเงินในการจัดอบรม โดยให้ อบต. ให้ เทศบาลจัด ให้ อบจ.จัดบูรณาการลงมา ให้มีเวทีลักษณะนี้ทุกปี วัฒนธรรมใส่ไปด้วยก็เปอร์เซ็นต์ วิถีชีวิตก็ เปอร์เซ็นต์ การตรวจจับเครื่องมือประมงผิดกฎหมายก็เปอร์เซ็นต์ ดำรงไว้ซึ่งว่าไม่มี แต่ไปแล้วไม่ได้ เขาจะไป ทำไม่ครับ ต้องมีเบี้ยเลี้ยงให้เขา ตรงนี้ต้องช่วยกันคิด พอพูดถึงเครื่องมือประมงไม่มีใครกล้าไปแตะ กลายเป็นเรื่อง ถูกกฎหมายไปแล้ว ถ้าทำตรงนี้ได้ก็ไม่มีรู้จะพัฒนาอย่างไร เรื่องชุดก็เหมือนกัน ตรงไหนพร้อมก็ชุดก่อน ถ้าเป็น อย่างนั้นจริงๆ ก็ไม่เป็นระบบเท่าที่ควร เรื่องบางเรื่องต้องทำ เพราะมันรอไม่ได้ อย่างเรื่องซื้อดปลา แต่พอไปพูดที่ เกาะขอ ก็ไม่กล้าพูดเรื่องไหนๆ ต้องให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องสั่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงมาทำตรงนี้

ประการต่อมา การส่งเสริมอาชีพต้องทำให้เขา ต้องส่งเสริมกันให้จริง มองให้เป็นระบบ ต้องให้เขาเห็น ผลกำไรด้วย อบต.ก็สามารถทำได้ ทำแปลงสาธิตให้เขาเห็น

นอกจากนั้น ก็มีเรื่องการลดต้นทุนทำอะไร ที่บอกว่าปุ๋ยแพง ควรหันกลับมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ย พืชสด และจัดสรรทรัพยากรน้ำ และระบบควบคุมน้ำต้องเกิดขึ้นด้วย คำว่าแม่บทต้องมีเรื่องหลักๆ เรื่องจิตสำนึก เรื่องพัฒนาที่ยั่งยืน เรื่องความจำเป็นที่เหมาะสม และเรื่องการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติ

อาจารย์ฉัตรชัย รัตนไชย

ครับ เข้ามาเห็นปลัดพูดถึงทีมศึกษาว่าไม่หลากหลาย ทีมงานจริงๆ มีมากกว่าที่แนะนำในเวทีนี้ คณะของ ทีมงานที่มีความหลากหลาย มีจากเกษตร จากจุฬาฯ คณะวิศวฯ จากจุฬาก็มี หลักๆ ก็มี 3 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ และราชภัฏ เฉพาะใน มอ. ก็มีหลายคณะ คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม คณะทรัพยากร คณะวิทยาการจัดการ คณะวิศวฯ ด้วย แล้วก็ไปยืมตัวอาจารย์จากจุฬาก็มี เรื่องเล็กๆ เช่น แบบจำลอง คณิตศาสตร์ ยืมตัวอาจารย์เกษตรมาทำเรื่องกระแสน้ำ เรื่องการสูบน้ำ ศึกษาเรื่องน้ำ เรากำลังศึกษาอยู่ นอกจากนั้นก็มี อาจารย์เกษตรมาช่วยเรื่องประมง ของเราก็มี...สรุปว่าหลากหลายแน่นอน อาจารย์เลอศักดิ์นี่ก็เป็นวิศวฯ เหมือนกัน แต่เป็นผู้อำนวยการสถาบันชลประทาน มีลูกศิษย์ลูกหาทั่วเมือง

อาจารย์จรรยา หยุดทอง

ผมขอชี้แจงเรื่องเวที ผมคิดว่าการปลูกจิตสำนึกเบื้องต้น คือ การทำความเข้าใจร่วมกัน ผมรู้สึกว่าคุณทำงานในกลุ่มทะเลสาบต้องรับภาระ 2 ด้าน คือ ทำความฝันของพี่น้องให้เป็นจริงได้อย่างไร นี่เป็นด้านหลัก อีกอย่างคือ แก่ข้อกล่าวหา การดำเนินคดี ผมอยากชี้แจงว่า ในข้อจำกัดของคนเข้าร่วมเวที ไม่ใช่เรื่องข้าวห่อเป็นประเด็นหลัก ถ้าได้ฟังประกาศให้พี่น้องทั้งระโนดมาเข้าร่วมทั้งหมด ไม่ยากเลย แต่ถามพี่น้องว่าถ้าจัดงานสักครั้งแล้วไม่รู้ว่าจะมีใครมากันนั้น ก็นั่นแหละ

การทำงานทะเลสาบมีหลายกลุ่มที่ลงมาทำ แต่ละกลุ่มก็ล้วนแล้วแต่มีจุดหมายเดียวกันทั้งสิ้น ในเวทีของพวกผมทำไม่ถึงเป็น 100 คน ทำไม่ต้องเป็น 10-20 เวที ผมถือว่าคนประสานงานในพื้นที่ รู้จักคนในพื้นที่ ว่าใครจะมีความเห็นในการนำเสนอบ้าง

ช่องทางในการสื่อสาร ไม่ต้องหวังว่าจะเป็นตัวแทนของคนทั้งหมดไม่ได้ เพราะการสื่อสารมันมาหลายทาง ตรงนี้ไม่ใช่ข้อสรุป นักวิชาการก็มีข้อมูลมาหลายๆ ด้าน ถ้าให้ความเป็นธรรมกับคนทำงานอยากให้เข้าใจตรงกัน ผมเปรียบว่าบ้านหลังหนึ่ง ตะปู 4 นิ้วตัวหนึ่งตอกไว้ที่หัวบันได ถ้าพี่น้องเอาหมวกมาแขวน แต่เอาเนื้อวัวลวกมาแขวนอีก เอาไข่หูกมาแขวนตรงนั้น ผมบอกว่าต้องแขวนที่อื่นกัน ทะเลสาบจะหวังพึ่งเวทีนี้ที่เดียว ทะเลสาบคนล้านกว่าคน ทำได้ไม่ทั่วถึงโดยข้อจำกัดที่มี ข้าราชการเองก็มีส่วนมาก

ผมพยายามใช้สื่อให้มากที่สุด เพื่อกระจายข้อมูลให้ทั่วไป ทำตามข้อจำกัดที่มีอย่างเต็มที่

คุณจอมพร เจริญวัฒน์

ในนามหัวหน้าโครงการชลประทาน เป้าหมายการเชิญไม่ได้ระบุว่าแค่ร้อยละคน ได้บอกปากเปล่าด้วยเพื่อให้พี่น้องได้มาแลกเปลี่ยนความเห็นกัน อาจารย์หลายท่านก็ไม่เคยมาที่นี่

ผมอยู่ตรงนี้ ต้องบริหารจัดการน้ำให้ดีที่สุดอยู่แล้ว ทำอย่างไรที่จะให้ชาวนามีน้ำใช้ วันก่อนก็ขึ้นไปกับทีมข่าวไอทีวี.สภานิวส์ ขึ้นเฮลิคอปเตอร์ไปดูทะเลสาบ การมองภาพมันจะเห็นชัดเจน ขึ้นมาถ่ายจนถึงที่ของเรา พาถ่ายไปถึงปากกระวะ ได้เห็นว่าปัจจุบัน ก็มีสันทรายมาปิด ทั้งที่มีความพยายามเอาน้ำมาใช้ทำนาถุ้ง พอเปิดได้วันเดียวลมพัดมาสันทรายปิด ก็เป็นการพิสูจน์ว่าระบบที่เราทำได้ทำให้กลมกลืนกับธรรมชาติที่สุดแล้ว ถ้าตรงนั้นต้องการให้เปิด พรุ่งนี้ผมก็เปิดได้ทันที

แม้แต่การสร้างเขื่อนผมก็ไม่ได้พูดว่าต้องสร้าง ผมมาทำงานชลประทาน มีภารกิจหลักคือจัดหาแหล่งน้ำให้พี่น้องและจัดสรรน้ำที่ดีและมีคุณภาพให้กับพี่น้อง ตอนนี้เราใช้น้ำจากทะเลสาบเป็นต้นทุน ทำอย่างไรที่จะให้ดีตลอด และไม่ให้ น้ำเค็มเข้า นอกจากระบบนาถุ้งที่มีอยู่ใกล้เคียงแล้ว จุดไหนบ้างที่จะไม่ให้ น้ำเค็มเข้า เราจะพิจารณาตรงนั้น เพื่อที่จะรับประกันพี่น้องได้ พื้นที่เป็นแสนไร่ที่ยังไม่รู้จะไปทำอะไร เราจะทำนา ให้ได้มีน้ำใช้ เราต้องมาหาคำตอบกัน ยังไม่ได้ข้อสรุป ทุกคนทุกฝ่ายมีข้อเสนอได้

รูปแบบที่จะทำคันกันน้ำ รูปแบบที่จะทำที่เกาะใหญ่-แหลมจองถนนก็เป็นรูปแบบหนึ่ง ไหลเข้าไหลออกอิสระเสรีได้ แต่พอน้ำเค็มเข้ามาจะปิดตัวเองไม่ให้เข้ามา ขณะเดียวกันก็มีทางเลือกในการออกแบบอีกเยอะแยะอย่างทำที่ปากกระวะ ตรงนั้นก็มียระบบ ทำเขื่อนที่เคลื่อนไหวได้ สร้างมาแล้วเป็นรางเลื่อน ช่วงไหนไม่ต้องการให้น้ำเค็มเข้าก็ปิดสวิทช์ มันก็อยู่บนเกาะบนกำแพงอยู่ ช่วงไหนให้พันธุ์ปลาเข้าหรือให้น้ำเค็มเข้า ก็สามารถทำได้ อยู่ท่ามาวิเคราะห์กัน มาดูผลดีผลเสียกัน

อาจารย์ไตรชัย รัตนไชย

เพื่อให้สบายใจ ประเด็นเรื่องแผน เป็นเรื่องธรรมดา ต้องมีแผนระยะสั้น ระยะยาว แต่วันนี้เรามาทำแผนแม่บทฯ กัน แน่นนอนมันมีแผนเร่งด่วน บางอย่างต้องหยุด ต้องฟื้นฟู บางอย่างต้องอนุรักษ์ บางอย่างต้องระยะยาว และเป็นเรื่องธรรมดาในการตั้งงบประมาณ แผนเร่งด่วนรัฐบาลต้องให้งบประมาณทันที แผนระยะกลางรัฐบาลก็ต้องให้คำสัญญาพอสมควร แต่ต้องมีการพิจารณาเป็นรายปี ต้องมีตัวชี้วัดอยู่ตลอดเวลาว่าได้ผลหรือไม่ บางเรื่องทำทันทีไม่ได้ ต้องเป็นเรื่องกระบวนการปรึกษาประชาชน บางเรื่องเป็นแผนระยะยาว วันนี้เรามาพูดเรื่องแผนแม่บทฯ แล้วจะแปลงเป็นแผนปฏิบัติการ ซึ่งต้องชัดเจนว่าระยะสั้น กลาง ยาว มีหน่วยงานไหนรับไปทำ มีครบหมดครับ

ผมเห็นด้วยว่าไม่มีแผนมาแจก การประชุมรอบต่อไปเราจะมีแผนมาแจก อธิบายไว้แล้ว จะนำประเด็นนี้ไปปรับในคราวหน้า

ไม่แจ้งชื่อ

ผมนั่งฟังหลายคนแล้วพูด หลายความคิด อยากถามว่าทำไมวันนี้จึงมีเวทีการทำแผนแม่บทการพัฒนาทะเลสาบครับ ทำไมต้องพัฒนาแล้วในวันนี้ ถ้าพูดกันตรงๆ หัวใจสำคัญ คือ น้ำในอดีตเป็นน้ำจืด ทุกวันนี้เป็นน้ำเค็ม ถ้าย้อนไปมองการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังว่าทำไมจึงสำเร็จได้ครับ ทำไมทะเลสาบสงขลาจะสำเร็จไม่ได้ อันนี้มันต้องมีส่วนร่วมของหลายๆ ส่วน

ถามว่าทะเลสาบสงขลาการนำน้ำไปใช้ มีหลายอาชีพครับ แม้แต่ความเป็นอยู่ของนกน้ำในทะเลน้อย ถ้าน้ำเค็มเข้ามา นกน้ำจะหาปลาจากไหน นี่ก็ปัญหาที่ตามมา การสร้างเขื่อนตัวนี้ ถ้าฝนตกน้อย จะกั้นลม หรือถ้าต้องการให้มีฝนมากๆ ต้องปลูกป่าครับ ถ้าไม่มีป่า ฝนไม่ตก อยากถามว่าเขื่อนน้ำจืดจากไหนมา พื้นที่รอบทะเลสาบสงขลาในอดีตเป็นป่า ปัจจุบันมีเหลือเท่าไร ผมไม่ทราบ คงจะน้อยเต็มทน ในการจะหาแหล่งน้ำจืด ตั้งแต่ขุดลอกคลอง รับน้ำจากโครงการพระราชดำริฯ ถ้าทำได้ก็ดีครับ ผมขอย้อนไปปีที่แล้ว เกิดวิกฤตน้ำมีความเค็มชลประทานจำเป็นต้องสูบน้ำไปใช้ ทำไมจึงใช้ได้ เพราะต้องใช้น้ำจืดจากควนเคร็งมาบวกกัน ผลผลิตข้าวก็ไม่เสียหาย ถ้าเราผันน้ำมาได้ก็เป็นเรื่องดีครับ

ผมขออย่าว่าต้องพัฒนาพื้นที่ปลูกป่าให้มาก ถามว่าปัจจุบันมีไหม โครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติอนุรักษ์ที่ปลูกๆ กันทุกปี มีเหลือสักเท่าไร ส่วนใหญ่ตายหมด

อยากให้ทำกันกันป่า มี 2 โซน ระหว่างบ้านป่าห้วยเขียว กับบ้านควา มีช่องว่างอยู่ครับ ไม่มีป่า แต่ตอนนี้มีคลองอยู่สายหนึ่งแล้วครับ เขาขุดลอกขึ้นมา เวลาทางนี้เกิดวิกฤต เราสามารถดึงน้ำตรงนั้นมาช่วยได้ เหมือนปีที่แล้ว แต่ถ้าเราอนุรักษ์กันจริงๆ น้ำในป่าตรงนั้นจะช่วยได้มาก แต่ถ้าถามว่าการทำคันน้ำตรงนั้นผลกระทบเกิดขึ้นอีก น้ำท่วมอีก คนฝั่งตรงข้ามจะไม่ยอมอีก เขาไม่ยอมอีก เราทำคันน้ำรักษาระดับน้ำไว้ น้ำท่วมเราสามารถเข้ระดับน้ำได้ว่าแค่ไหนที่จะไม่มีผลกระทบต่อชาวบ้าน แต่ถ้าเรารักษาระดับน้ำได้แล้ว สิ่งที่จะได้แน่นอนคือ ป่าเพิ่มขึ้น ไฟไหม้ป่าแล้ว สิ่งที่จะตามมาอีก คือ ปลาได้อาศัยเป็นแหล่งหากิน และอีกสิ่งที่จะตามมา คือ นกน้ำครับ เราอนุรักษ์นกน้ำแต่ไม่เคยอนุรักษ์ปลาที่นกกิน ถ้าเกิดเป็นคันรักษาระดับน้ำได้ ผลพลอยได้จะตามมามากมายปัญหาน้ำเค็มต้องอาศัยน้ำฝนครับ ถ้าฝนไม่ตกทำอย่างไรก็ไม่ได้ผลครับ

คุณวินทร์ คงเอี่ยม

เรียนท่านวิทยากร ผมอยากนำเสนอสภาพปัจจุบันและปัญหาของกระแสน้ำที่ผ่านมา ที่เราพูดถึงตั้งแต่เมื่อตอนเช้า การพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ทำอย่างไรให้เกิดประโยชน์กับพี่น้องชาวระโนดกระแสน้ำ หรือพื้นที่ใกล้เคียง บางฤดูกาลน้ำเค็มรุกคืบเข้ามาในพื้นที่นี้ ทำให้เป็นปัญหาในการประกอบอาชีพ ในการทำนา ปลุกผัก หรือเราจะทำนาเกินปีละ 1 ครั้ง ในความเห็นของผมคือทำคันกันน้ำ ที่เกาะใหญ่-แหลมจองถนน จะเป็นผลดีต่อพี่น้องเกษตรกรอย่างมาก

นอกจากนั้น ในกระแสน้ำ คลองมีความตื้นเขิน ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ จำเป็นต้องขุดลอก คลองให้ลึกกว่าที่ผ่านมา เช่นคลองที่นั่นมีอยู่หลายสาย ตั้งแต่ตำบลเชิงแส ไปเชื่อมกับอำเภอสทิงพระ มี 1 สาย อีกสายหนึ่งทางทิศตะวันออก คือ คลองอาทิตย์ ควรขุดลอกให้ลึก ถ่าน้ำจืดเข้าไปในลำคลองนั้น แล้วทำเหมืองใส่ไถ่ เป็นคลองส่งน้ำให้พี่น้องพื้นที่กระแสน้ำทั้งอำเภอ ตลอดพื้นที่ของสทิงพระบางส่วน

นอกจากทำนบกั้นน้ำ ผมอยาก นำเสนอข้ออย่างอื่นมาปลูกในพื้นที่ ว่าให้เอาปาล์มน้ำมันมาปลูก เพราะว่าปาล์มน้ำมันน่าจะปลูกพื้นที่นี้ได้ ถ้าให้ชัดเจน เอาตัวอย่างดินให้กรมพัฒนาที่ดินไปศึกษาว่าทำได้หรือไม่ ผมสังเกตว่าปาล์มไปเจริญแถวสุราษฎร์ กระบี่ หมด เราน่าจะใช้ประโยชน์ที่ดินว่างที่เหลืออยู่มาปลูก ปาล์มเป็นพืชเศรษฐกิจ สามารถยกระดับความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจของพี่น้องได้

นอกจากนั้น ควรมีการรณรงค์ให้ปลูกป่า หรือในพื้นที่ใกล้ทะเลสาบรัศมี 2 กิโลเมตร ก็ได้ จะได้เป็นสถานที่สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้พวกเรา

การส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกร ที่ตำบลเชิงแส พี่น้องสนใจที่จะมีอาชีพเลี้ยงสัตว์น้ำ ปัญหา คือ ขาดการตลาด ทำให้เกษตรกรไม่สามารถนำอาชีพนี้มาทำได้อย่างจริงจัง

คุณวิรัตน์ หยุดทอง

ผมขอพูดเปรยๆ ไว้สักนิดว่าโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบนี้เป็นคำพูดหลักใช้กันทุกเวที คือ การพัฒนาสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น ไม่ใช่ไปปลูกสร้างสิ่งใหม่ บูรณาการสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นแล้วยั่งยืน อย่าไปคิดให้มันไกล ผมคิดว่าเขื่อนที่สามารถ พักเก็บได้ น่าจะนำไปขยายผลนำไปใช้ พัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้ว อย่าไปคิดที่อื่น นี่เป็นความคิดของผมครับ

ข้อเสนออีกอย่าง เรื่องการจัดระเบียบเครื่องมือประมง 2 เวที โดยคณะท่านปลัดณรงค์เป็นประธาน ผมอยากเสนอแนวทางว่า เรื่องโพงพาง ไซ่นั่ง ครอบๆ เกาะขอ ไม่มีใครกล้าพูด กล้าแตะต้อง มีคนบอกว่าถ้าจะเลิกไปเลยจะกระทบหนัก เพราะอาชีพคนเหล่านั้นไม่พร้อม ผมบอกว่าไม่ต้องเลิกครับ อาชีพเขามีอยู่แล้ว เราพัฒนาทำอย่างไรให้ของที่มีดีขึ้น เช่นว่า แบ่งโซนร่อนน้ำ ให้มีเรือท้องเที่ยววิ่งได้ ผมเชื่อว่าตรงนี้น่าจะเป็นแนวทางให้กับคณะศึกษาได้ เพราะการทำประมงก็สามารถทำรายได้ให้กับประเทศจำนวนมาก

หรือไม่ก็ออกกฎหมายจำกัดความถี่ของตาอวน ไม่เกิน 4 เซนติเมตร เราจะแก้ปัญหาอย่างไร เราจะไปควบคุมอวนตาถี่ที่ออกมาจากโรงงาน ว่าต่ำกว่า 4 เซนติเมตรให้เลิกผลิต ผมว่าตรงนี้ทำง่ายกว่า

คุณระวีศรี แซ่อั่ว

รอบที่ 2 'ไม่ถึงกับอยากสรุป แต่ผมมาสรุปความเข้าใจของผม เพื่อนำไปปฏิบัติ ขณะนี้รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณทะเลสาบสงขลา ประมาณ 2,000 ล้านบาท พื้นที่ที่จะพัฒนา 9 อำเภอ 3 จังหวัด การทำเวทีประชาคม และครั้งนี้เป็นครั้งที่ 11 ที่เวทีนี้ ผมได้เสนอความเห็นไปแล้ว 2-3 เรื่อง ผมจะเปรียบเทียบตรงนี้ ประชาชนนั้น หมายถึง คนใช้ รัฐบาล หมายถึง หมอ คนใช้ไปหาหมอ หมอจะถามคนใช้ว่าเป็นอะไร หมอจึงจะให้ยารักษาถูก เพราะฉะนั้น การนำเสนอ เราต้องนำปัญหาที่พบออกมา

ตามที่ผมได้นำเสนอมา ปัญหาผมได้นำเสนอไปแล้ว และทุกคนทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับปรุง และป้องกัน บางท่านคิดไว้ก่อนแล้ว เช่น การสร้างเขื่อน ตรงนี้ผมไม่ได้คัดค้านหรือสนับสนุน ผมจะต้องรู้ข้อมูลก่อน การสร้างเขื่อนขึ้นมา ส่วนที่มีปัญหาข้างบนก็ต้องแก้ ต้องแก้ปัญหามาสร้างเขื่อนตรงนี้ก็เหมือนใส่ยาบนหนอง

เราไปสร้างเขื่อน ปิดกั้นทะเลสาบส่วนหนึ่ง ตอนนี้เรามีปัญหาน้ำเสียในแม่น้ำลำคลอง ชลประทานบอกว่าน้ำมีความเค็มเกินปกติ แต่น้ำในทะเลยังใช้ได้ แต่ถ้าปิดเขื่อนขึ้นมา อาจจะไม่พึ่งแต่ในคลอง ผลกระทบจะเกิดทั้งระบบ ผมไม่ขอใช้คำว่าคัดค้าน แต่เสนอก็ยังไม่ได้เสนอ

คุณวิฑูรย์ ชัยศิริ

ผมมีโอกาสได้ร่วมทำแผนชุมชน ได้สัมผัสกับประชาชนหลายหมู่บ้าน ส่วนหนึ่งประชาชนเริ่มวิตกกังวลเรื่องน้ำเค็ม เขาเสนอว่าอยากให้แผนเก่า คือ ไร่นาสวนผสมให้ช่วยกันมาอีกครั้ง (โครงการพระราชดำริ-ทฤษฎีใหม่) โดยเฉพาะพากระโหนดตอนใต้ อยากให้มีโครงการไร่นาสวนผสมกลับมาอีกครั้ง เพราะเขาคำนึงแล้วว่าต่อไปจะพึ่งพาจากแม่น้ำลำคลองยากมาก

เรากำลังหาวิธีแก้กันอยู่ แต่เขากำลังจะตายอยู่แล้ว ต้องคำนึงถึงข้อนี้ด้วย จะแก้ปัญหาระยะยาวก็ไม่ต่างกัน แต่ปัญหาเฉพาะหน้าี่ละครับ เพราะฉะนั้น เขาอยากได้โครงการไร่นาสวนผสม จะได้มีแหล่งน้ำเป็นของตัวเอง ทำแทนอาชีพการทำนาไปหลายๆ ก่อน จนกว่าหน่วยเหนือจะแก้ปัญหาน้ำในทะเลสาบได้

อีกอย่าง ผมพยายามเสนอแนะว่าคนที่ไม่ได้ทำไร่นาสวนผสม ถ้าอยากขุดบ่อ เพื่อเก็บน้ำใช้เฉพาะส่วนที่ขาดไป ซึ่งขุดในตวันพื้นที่ 10 ไร่ เราขุดบ่อใช้พื้นที่เท่าไร เพราะฉะนั้น ใครจะเอาตรงนี้มาใช้ก่อน เป็นโครงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ประโยชน์ของบ่อ คือ ใช้น้ำ แล้วเลี้ยงปลาพอกินพอใช้ในครอบครัว เหลือไว้ขาย แล้วก็ทำเป็นธุรกิจได้ แต่ว่าตัวหลักก็คือให้โครงการไร่นาสวนผสมกลับมา

เรื่องนก เรื่องอนุรักษ์ ผมว่าสิ่งแวดล้อมน่าจะมาร่วมสังเกตการณ์มาร่วมรับฟัง อย่างเช่นที่หัวป่า เลี้ยงควายชุดโคกไม่ได้ แล้วจะอยู่ตรงไหนละเวลาน้ำท่วม ผมว่าน่าจะเชิญเขามาร่วมด้วย จะได้วิจารณ์วิจัยว่าชาวบ้านเดือดร้อนแล้วแก้ไขได้ไหม กฎหมายเราตั้งขึ้นมาเองทำไมจะแก้ไม่ได้ น่าสงสารเวลาเขาเล่าให้ฟัง ว่าควายเวลาฤดูน้ำท่วมมันเกิดลูกเล็กๆ ล่องน้ำ มันตายแหละครับ

อย่างอนุรักษ์ที่ไปอยู่เกาะหมากทำอะไรกันหนักหนา ทำอะไรให้ชาวบ้านรู้บ้าง นี่ไม่ใช่ฟองนะครับ แต่อยากบอกว่าทำอะไรให้ชาวบ้านได้รู้บ้าง อย่างโซ่งกึ่งนาที่ทำลายกุ้งก้ามกราม ทำไมเขามองไม่เห็นตรงนั้นบ้าง สิ่งเหล่านี้รวบรวมมาพูด แล้วอีกอย่างที่ฝั่งโน้นต้องการมากที่สุด คือ ระบบชลประทาน ที่มีอยู่ฝั่งเดียว คือ ชักของทางระโนดเท่านั้น ชักโน้นไม่เคยได้ ถ้าทะเลสาบฟื้นมาจริงๆ มีน้ำจืด ต้องขอระบบชลประทานมาช่วยชาวบ้านที่อำเภอสิงหน

นครด้วย ฟังนี้ช่วยมานานแล้ว เพราะฉะนั้นให้มองตรงนี้ด้วย ผมสงสัยว่าระบบชลประทานปัจจุบัน ทำอย่างไรให้มีการทำนาพร้อมกันได้ใหม่ จัดระบบได้ใหม่

ผู้ใหญ่เทียนชัย ขวัญแก้ว

ผมเน้นให้ขุดลอกป่าเสม็ด สิ่งก็ตามมา...ทุกวันนี้จุดที่सानสาต ไม่มีแล้ว มาเน้นอีกนิดหนึ่ง อยากให้มีการส่งเสริมอาชีพ เรามาดูแลสุขภาพทั่วไปแล้ว เราเปลี่ยนวิถีชีวิตจากการทำนาได้ใหม่ ผมไปเปิดคูสมุดบัญชีของพ่อ โดยมีที่นา 200 ไร่ มีหน้อยอยู่ 280,000 บาท ถามไปว่าถ้าหากเราทำนา 50 ไร่ลงล่าง เรามีภาวะหนี้สินเท่าใด สภาพเศรษฐกิจทุกวันนี้ ดันทุนสูงขึ้น ถามว่าผลผลิตที่เราจะส่งขายเราต้องรองกับเขาได้ไหม ตอบว่าไม่ได้เลย อยากให้ส่งเสริมอาชีพ ผมเดินๆ ดู ในพื้นที่ระโนด ให้สอดคล้องกับการหาต้นทุนน้ำ หากเรามีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกไม้เศรษฐกิจเพื่อдингฝนให้มาตกเยอะๆ ถามว่าจะปลูกอะไรดี

ผมไปดู อบต.บ้านขาว ไปดูโครงการที่ปลูกป่าไว้ ตอนที่โครงการลงมา ใช้งบประมาณของขุนชาติชาย ช่วงนี้ชาวบ้านยังเป็นหน้อยอยู่ มาดูป่าตรงนั้นชาวบ้านปลูกโดยไม่สนใจ ผลปรากฏว่าเกือบหมด ไม่ได้รับผลเลย

ผมไปดูส่วนที่เหลืออยู่ที่ชาวบ้านไม่สนใจเลย คือ พันธุ์ปาล์ม ผมถามว่าถ้ามีการส่งเสริมอย่างจริงจังกันน่าจะได้ อย่างหัวนาของเรา เรามาขุดดูเล็กๆ น้อยๆ วางปาล์มลงไป ดูสิว่าพื้นที่สัก 30 ไร่ เราจะได้ปาล์ม คนพันกว่าคน ได้ทั้งน้ำฝนน้ำจืดมา มันเป็นผลดีว่าปาล์มแถวสวน หน้าแล้งไม่มีน้ำ มีผลผลิตออกมา เพียงแต่รัฐให้งบลงมาซื้อปาล์มให้ชาวบ้านปลูก

อาจารย์วิชัย กาญจนสุวรรณ

ผมพยายามฟัง แล้วเก็บประเด็นต่างๆ เรียกว่าเวทีนี้ร่วมคิดร่วมกันแก้ปัญหา เรื่องบางเรื่องตอบได้ก็ตอบเลย บางอย่างที่เราเสนอทางออก หากไม่ทำเชื่อจะทำอย่างไร หรือแม้แต่การวิเคราะห์ลักษณะพิเศษมีที่น้ำ บางคนตั้งคำถามต่อนักวิจัย พัทลุงว่าเป็นน้ำกร่อย ทางนี้บอกว่าเป็นน้ำจืด การที่นำเสนอแบบนี้ก็มีส่วนถูก ถ้าเรามองทั้งระบบ ต้องตอบว่าเป็นทะเลสาบ 3 น้ำ ถ้าเราถกในเชิงลึกแล้วตอนนี้มี 5 น้ำแล้ว คือน้ำเสีย กับน้ำเปรี้ยว

มีข้อเสนอจากเวทีที่ดีทีเดียว มีโอกาสใหม่ที่จะผันน้ำจากคลองพระราชดำริ อันนี้ก็เป็นข้อเสนอที่น่าสนใจ แล้วก็ข้อเสนอให้ชาวนามีหลายข้อครับ ที่ผมจดไว้หลายข้อ อย่างเช่น ทำไร่นาสวนผสม ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำ ส่งเสริมพันธุ์ข้าว ส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ บางคนพูดถึงปาล์ม หรือปลูกบวบ อยากถามผู้ใหญ่ว่าปลูกแล้วราคาดีไหม มีปัญหาการตลาดหรือไม่ แต่ที่เห็นพ้องกันหลายอย่าง คือ การเพิ่มป่า ไม่ว่าป่าชายเลน ป่าบก และที่ผมภูมิใจมาก ว่าการแบ่งโซนที่เราเห็นปัญหา กรณีแบ่งโซนแล้ว แต่สุดท้ายก็มีการล่าเขต ไม่มีการปฏิบัติตามกฎหมาย เช่นเดียวกันกับที่พูดถึงเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย ตรงนี้ผมคิดว่าเราจะแก้ปัญหาอย่างไร ผมอยากให้คิดทั้ง อบต. และชุมชนร่วมกันคิด เราต้องถือว่าแผ่นดินนี้เรามีสิทธิ์รับผิดชอบ ไม่อยากให้รอให้หน่วยงานข้างบนสั่งลงมา เพราะสั่งลงมาผิดก็มีเยอะไปหมดครับ ผมมองว่าระบบบริหารของเรายังมีการรวมศูนย์มาก

ขณะเดียวกัน ถ้าหากเราช่วยกันนำเสนอ การมองไปข้างหน้าด้วยความหวัง ผมเชื่อว่าน่าจะดี จะแก้ปัญหาได้ อย่าไปหวังผู้มีอำนาจ มีเงินมีทอง แต่หวังว่าเราใช้สติปัญญาช่วยกันแก้ปัญหา ช่วยกันคนละไม้ละมือ ผมเชื่อว่าไม่สิ้นหวังแน่ครับ แต่ว่าแน่นอนคงจะไม่ได้อะไรที่เราต้องการทั้งหมด ทำอย่างไรให้เกิดประโยชน์ร่วมกันหลายๆ ฝ่ายได้ เวทีวันนี้ผมขอถือโอกาสในเวลาอันจำกัด ขอปิดเวที ขอบขอบคุณครับ

สรุปประเด็นจากเวทีการมีส่วนร่วมและประชาสัมพันธ์
โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
วันที่ 3 มีนาคม 2547 ณ โครงการชลประทานระโนด-กระเส็นรุ้ง

(ประเด็นที่สรุปข้างล่างนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม ไม่ใช่ความคิดเห็นของคณะผู้ศึกษา)

1. ป่าต้นน้ำ

ประเด็นปัญหา

- ปัญหาฝนไม่ตกตามฤดูกาล จากการตัดไม้ทำลายป่า

แนวทางแก้ปัญหา

- เพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน ป่าพรุ และพื้นที่ชุ่มน้ำ

2. ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

ประเด็นปัญหา

- ปัญหาระบบนิเวศในดิน จากการใช้สารเคมี

แนวทางแก้ปัญหา

- ให้มีการเพิ่มไร่นาสวนผสม ส่งเสริมพืชเศรษฐกิจ เช่น ปาล์ม
- ให้มีการวิจัยพันธุ์ข้าวที่ใช้น้ำในการเพาะปลูกน้อย มีคุณภาพ และให้ราคาดี เพื่อนำมาปลูกในพื้นที่

3. ทรัพยากรน้ำ และมลพิษทางน้ำ

ประเด็นปัญหา

- ปัญหาน้ำเสีย และทะเลสาบตื้นเขินเกิดจากการที่มีวัชพืชไปหมักหมม การทิ้งขยะ และการปล่อยน้ำเสีย
- เรื่องเขื่อนกั้นน้ำคลองแดน การขุดลอกคลองแดน ระยะทางคลอง 4 กิโลเมตร และคลองซอย 8 กิโลเมตร เป็นคลองคูขนานกับคลองชะอวด แพรกเมือง
- น้ำเค็มจากนาเกลือ มาจากคลองระโนด-หัวไทร รุกเข้ามาที่พื้นที่ทำนา และทะเลสาบ

แนวทางแก้ปัญหา

- ให้มีกฎหมายที่ชัดเจนในการจัดการระบบการปิด-เปิด กั้นน้ำเค็มจากนาเกลือ
- การขุดลอกทะเลสาบอย่าให้ขุด เป็นบางช่วง ไม่ขุดทั้งทะเลสาบ
- ให้มีการเปิดน้ำจากเขื่อนอื่น ที่มีน้ำเหลือ มาให้ทางระโนดใช้บ้าง
- เขื่อนกั้นน้ำ แบบ Movable Dam
- ให้มีการบริหารจัดการน้ำที่ถูกต้อง

4. ทรัพยากรประมง

แนวทางแก้ปัญหา

- ต้องการให้มีศูนย์เพาะพันธุ์สัตว์น้ำ
- ประเด็นการประมงต้องการให้มีชมรมการอนุรักษ์สัตว์น้ำ และปราบปรามการซื้อปลา การใส่ยาเบื่อ
- หาทางแก้ไข และมาตรการลงโทษเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือที่ผิดกฎหมายในการทำประมง

ประเด็นอื่นๆ

- ให้มีการใช้รถในการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้มีผู้มาเข้าร่วมมากขึ้น และมีความหลากหลาย ไม่ซ้ำหน้าเดิม
- สาเหตุที่วันนี้คนมาน้อย เนื่องจากมาเฉพาะที่จัดส่งหนังสือเชิญไปเท่านั้น
- ที่ตำบลบ้านขาว มีนกน้ำมากินปลา ซึ่งเป็นการทำลายพันธุ์ปลา จากการให้มีการอนุรักษ์นกน้ำและเป็น
- ส่วนที่ไม่มีใครพูดถึง จึงอยากให้การอนุรักษ์นกน้ำ อย่าให้มีมากจนเกินไป ให้มีการควบคุมให้สมดุล
- ปัญหาเรื่องคน อยากฝากให้ทางโรงเรียนช่วยสอน และปลูกจิตสำนึก
- ดินที่ได้จากการขุดลอกทะเลสาบควรนำขึ้นมาใช้ประโยชน์บนบก
- ให้มีการส่งเสริมอาชีพจากการเปลี่ยนวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพ
- ทะเลสาบปัจจุบันมี 5 น้ำ คือ น้ำจืด น้ำเค็ม น้ำกร่อย น้ำเสีย และน้ำเปรี้ยว

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวทีการมีส่วนร่วมและประชาสัมพันธ์
โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
วันพุธที่ 3 มีนาคม 2547 ณ โครงการชลประทานระโนด-กระเส็นนู้

1. คุณมานพ	บุญคงคำ					
2. คุณทอง	มุลิก					
3. คุณจรรยา	เกื้อชู	-	ม. 2	ต. ระโนด	อ. ระโนด จ. สงขลา	
4. คุณมณูญ	สุวรรณนะ	-	ม. 3	ต. ระโนด	อ. ระโนด จ. สงขลา	
5. คุณวิฑูร	ชัยศิริ	337	ม. 4	ต. ระโนด	อ. ระโนด จ. สงขลา	
6. คุณทวี	พรหมศาสตร์	กำนัน		ต. บ้านใหม่	อ. ระโนด จ. สงขลา	
7. คุณนง	พะดล	65	ม. 1	ต. บ้านใหม่	อ. ระโนด จ. สงขลา	
8. คุณรอด	ช่วยเหลือ	16	ม. 4	ต. บ้านใหม่	อ. ระโนด จ. สงขลา	
9. คุณพศาล	ขุนพรณาราย	71/2	ม. 5	ต. บ้านใหม่	อ. ระโนด จ. สงขลา	
10. คุณจำเนียร	ขาวมัน	-	ม. 6	ต. บ้านใหม่	อ. ระโนด จ. สงขลา	
11. คุณย่อง	เส็งคล้าย	-	ม. 6	ต. บ้านใหม่	อ. ระโนด จ. สงขลา	
12. คุณประเสริฐ	สิงคโปร์	46	ม. 6	ต. บ้านใหม่	อ. ระโนด จ. สงขลา	
13. คุณเฉลิม	ชูศรี	ผ.ร.ส.	-	ต. บ้านใหม่	อ. ระโนด จ. สงขลา	
14. คุณอนก	นิติโชติ	ผ.ร.ส.	ม. 7	ต. บ้านใหม่	อ. ระโนด จ. สงขลา	
15. คุณสมใจ	มิ่งแก้ว	51/1	ม. 7	ต. บ้านใหม่	อ. ระโนด จ. สงขลา	
16. คุณปราโมทย์	ศรียะพงษ์	15/1	ม. 7	ต. บ้านใหม่	อ. ระโนด จ. สงขลา	
17. คุณชัยญา	ธรรมโม	ผู้ใหญ่บ้าน	ม. 8	ต. บ้านใหม่	อ. ระโนด จ. สงขลา	
18. คุณสมพล	เดสโร	นายก อบต.		ต. คลองแดน	อ. ระโนด จ. สงขลา	
19. คุณสมเกียรติ	กิมทอง	25	ม.1	ต. คลองแดน	อ. ระโนด จ. สงขลา	
20. คุณสุธาสิณี	ไชยแก้ว	85/1	ม. 5	ต. คลองแดน	อ. ระโนด จ. สงขลา	
21. คุณสมนึก	ผูกศรี	-	ม. 1	ต. แดนสงวน	อ. ระโนด จ. สงขลา	
22. คุณสมปอง	จำเอียด	222	ม. 5	ต. แดนสงวน	อ. ระโนด จ. สงขลา	
23. คุณชีพ	ผลบุญ	223/1	ม. 5	ต. แดนสงวน	อ. ระโนด จ. สงขลา	
24. คุณธนันท์	บุญศิริ	231	ม. 5	ต. แดนสงวน	อ. ระโนด จ. สงขลา	
25. คุณน้อม	อ่อนจันทร์	222/1	ม. 5	ต. แดนสงวน	อ. ระโนด จ. สงขลา	
26. คุณประพันธ์	รอดอุมูล	นายก อบต.	ระโนด		อ. ระโนด จ. สงขลา	
27. คุณประเสริฐ	ไชยสาดี	อบต.	ระโนด		อ. ระโนด จ. สงขลา	
28. คุณอมร	จันทน์เสนะ	อบต.	ตะเครียะ		อ. ระโนด จ. สงขลา	
29. คุณเจริญ	อ่อนทอง	อบต.	ตะเครียะ		อ. ระโนด จ. สงขลา	
30. คุณวินัย	ชูเมีย	อบต.	ตะเครียะ		อ. ระโนด จ. สงขลา	

31. คุณเนื่อม	สังข์สุวรรณ	อบต. ตะเคียน	อ.ระโนด จ. สงขลา
32. คุณจรัส	พูนแก้ว	- ม. 1 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
33. คุณเอื้อน	เครด	84/1 ม. 1 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
34. คุณสมปอง	สุวรรณละออง	165/1 ม. 1 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
35. คุณวรรณิ	ทรงนิมิตร	176/1 ม. 1 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
36. คุณวิชาญ	รัตนสร	79/2 ม. 1 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
37. คุณนิคม	เปี้ยคล้าย	7/3 ม. 1 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
38. คุณจรง	แก้วทงค์	7/2 ม. 1 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
39. คุณแปลก	ขาวทอง	119/1 ม. 3 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
40. คุณเฉลิม	กล้าศักดิ์	78/1 ม. 3 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
41. คุณละไม	แดงเปี้ย	190 ม. 3 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
42. คุณยุพิน	แดงเปี้ย	190/1 ม. 3 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
43. คุณแหวตา	แดงเปี้ย	9 ม. 3 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
44. คุณไพรัช	ขุนจันทร์	5/2 ม. 3 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
45. คุณสุพัฒน์	แก้วทงค์	154 ม. 3 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
46. คุณเปียน	สุจริตถาวร	17 ม. 3 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
47. คุณเจริญ	ทองศรี	12/3 ม. 4 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
48. ว่าที่ร้อยตรีไกรธนู	แก้วทงค์	71/1 ม. 4 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
49. คุณชุม	ชูทอง	41/2 ม. 4 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
50. คุณอมร	ศรีวิโรจน์	41 ม. 4 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
51. คุณหนูพา	เขียวเล้ง	3/3 ม. 4 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
52. คุณบัตร	สุนเส้ง	29 ม. 4 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
53. คุณโสภา	สุนเส้ง	29 ม. 4 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
54. คุณลาก	สังข์ด้วง	21 ม. 4 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
55. คุณเพชร	มุสิกธณ	29/1 ม. 4 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
56. คุณอุไร	ดิ่งพัฒน	47/4 ม. 4 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
57. คุณอำนาจ	เซ้งเอียง	12 ม. 4 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
58. คุณสนั่น	ทองม้วน	73/2 ม. 5 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
59. คุณประเสริฐ	จันทร์สังข์	39 ม. 5 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
60. คุณคราวญ	ชุมทอง	8 ม. 5 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
61. คุณสมพงศ์	ชูบัวทอง	234/1 ม. 5 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
62. คุณพิสิษฐ์	คงแก้ว	57/3 ม. 5 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
63. คุณชิต	นิตโชติ	49 ม. 5 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
64. คุณสุรินทร์	สีตะพงศ์	93 ม. 7 ต. ตะเคียน	อ. ระโนด จ. สงขลา
65. คุณเพียร	ศรีวิเชียร	นายก อบต. บ้านขาว	อ. ระโนด จ. สงขลา
66. คุณเอกภพ	พรายแก้ว	- ม. 1 ต. บ้านขาว	อ. ระโนด จ. สงขลา

67. คุณโสพิศ	จิตบรรจง	175	ม. 1	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
68. คุณเชียร	ศิบินหงส์	79/1	ม. 1	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
69. คุณวิรัตน์	หุยกอง	40/1	ม. 1	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
70. คุณกุหลาบ	ศรีสุวรรณ	199	ม. 1	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
71. คุณอำนวย	จินปาน	56/1	ม. 1	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
72. คุณเฟิน	หุยกอง	51/1	ม. 1	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
73. คุณเจริญ	ฉิมคำ	57/2	ม. 1	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
74. คุณพัก	เรืองแก้ว	34	ม. 1	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
75. คุณปิยวรรณ	ไกรรัตน์	178/8	ม. 1	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
76. คุณสมนึก	ศรีวิเชียร	70/3	ม. 1	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
77. คุณจรัส	ฉิมอินทร์	26	ม. 2	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
78. คุณสุชล	ขุนทองอักษร	105/1	ม. 3	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
79. คุณสว่าง	บุญชู	125/1	ม. 3	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
80. คุณเชาว์	เอมรัตน์	47	ม. 4	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
81. คุณอนิภา	ช่วยปาน	101/1	ม. 5	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
82. คุณหนูขาว	ทองศรีจันทร์	148/1	ม. 6	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
83. คุณไข่	ศรีวิชัย	-	ม. 6	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
84. คุณเชื่อม	แก้วเหมือน	140/1	ม. 6	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
85. คุณพัค	ฉิมคำ	151	ม. 6	ต. บ้านขาว	อ. ระโนด	จ. สงขลา
86. คุณเสรี	ชุมทอง	54	ม. 5	-	อ. ระโนด	จ. สงขลา
87. คุณพิน	คงเอียง	21	ม. 2	ต. เชิงแส	อ. กระแสดินธุ์	จ. สงขลา
88. คุณสุชาติ	หกวีเชียร	-	ม. 4	ต. ปากกระวะ	-	จ. สงขลา
89. คุณคณัย	จันทร์วงศ์ไฉ	4/14	-	ต. บ่อยาง	อ. เมือง	จ. สงขลา
90. คุณรุจิรา	สืบปรุ	50	หมู่บ้านไทยสมุทร	ต. หาดใหญ่		จ. สงขลา
91. คุณฉัตรไชย	เชยชม		สำนักงานเกษตร	อ. ระโนด	จ. สงขลา	
92. คุณสุภาพ	แก้วสว		ศูนย์พัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำที่ 4			
93. คุณวิชาญ	เสนหนู		เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย	จ. พัทลุง		
94. คุณพรนิกร	คล้ายดวง		ศูนย์ทรัพยากรน้ำบาดาลสงขลา			
95. คุณระวี	แซ่อัว		กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย			
96. คุณสุนันท์	ธีราวุฒิ		สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8			
97. คุณจอมพร	เจริญวัฒน์		โครงการชลประทานระโนด – กระแสดินธุ์			
98. คุณลิขิต	เบญจกุล		แขวงการทางสงขลา	อ. เมือง	จ. สงขลา	
99. คุณอุทัย	คงเงินทอง		แขวงการทางสงขลา	อ. เมือง	จ. สงขลา	
100. คุณนันทพร	จันทร์สุกหิรัญ		สถานีวิทยุ มอ. FM. 88.0 MHz			
101. คุณณรงค์	มูเก็ม		สถานีวิทยุ มอ. FM. 88.0 MHz			
102. คุณอรุณรัตน์	แสงละออง		สถานีวิทยุ มอ. FM. 88.0 MHz			

103. คุณเจริญ	หยุดทอง	สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
104. คุณเลอศักดิ์	วีระตระกูลไพบุลย์	สถาบันพัฒนาการชลประทาน
105. คุณรศุ	สืบสการ	สถาบันพัฒนาการชลประทาน
106. คุณวิชัย	เจริญศิลป์พานิช	สำนักชลประทานที่ 16 สงขลา
107. คุณอารี	รังสิโยกฤษฎ์	สถาบันราชภัฏสงขลา
108. คุณสุเทพ	ทิพย์ธารา	สถาบันราชภัฏสงขลา
109. คุณฉัตรไชย	รัตนไชย	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
110. คุณวิวัฒน์	สุทธิวิภากร	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
111. คุณวิชัย	กาญจนสุวรรณ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
112. คุณอาแว	มะแสง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
113. คุณอรสา	คงทอง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
114. คุณวาสนา	เสรีวัฒนาชัย	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
115. คุณฉัฐพล	ศรีสุธาสินี	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
116. คุณศักดิ์ชาย	คงนคร	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
117. คุณจุฑารัตน์	บุญรัตน์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

โครงการชลประทานระโนด-กระแสสินธุ์

แนวเขื่อนกั้นน้ำโคยรอบ

คลองส่ง – ระบายน้ำ ชลประทานระโนด-กระแสสินธุ์

คณะผู้ศึกษาฯ ชี้แจงรายละเอียดในการประชุม

บรรยากาศการแสดงความคิดเห็นของประชาชน

สภาพพื้นที่โดยรอบในการจัดการประชุม

สภาพพื้นที่ระหว่างทางไปโครงการชลประทาน
ระโนด-กระแสดินธุ์

ข้าวเปลือกที่ชาวนานำมาตากไว้ริมถนน